

FANTASTIC..

ISSN 2972 – 0206
ISSN-L 2972 – 0206

Coordonatori de proiect:
Profesor itinerant și de sprijin **MANOLE AURORA CAMELIA**
Profesor învățământ primar **BEILICIU GABRIELA**

CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ BRĂILA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI VITEAZUL” BRĂILA

NR. 2

SIMPOZION JUDEȚEAN
„COPILUL ȘI FANTASTICUL”

Brăila 2023

CUPRINS:

ARGUMENT	2
Prof. Dr. Mircea Costel	3
Prof. itinerant/de sprijin Lupu Adriana Iuliana	6
Prof. psihopedagog Tudorici Elena Claudia	10
Prof. Lazăr Gigiana, Prof. Apostu Nicoleta	12
P.I.P.P Boldea Valerica	15
Prof. învăț. primar Nistor Alina, Prof. învăț. primar Scarlat Liliana	17
Prof. învăț. primar și preșcolar Bără Săndica, Bibliotecar Nicoleta Elena	20
Prof. Marinescu Gabriela Iuliana	22
Prof. Mates Rodica	25
Prof. pentru învățământ primar, Plopeanu Geanina	29
Prof. Ciontescu Daniela	31
Prof. învăț. primar Gavriței Mihaela	33
Prof. Popa Maria Irina, Prof. Costan Cerasela	35
Prof. Lăcătușu Elena Loredana, Prof. Braga Camelia	38
Prof. Vraciu Adriana Daniela	40
Prof. Mărgărit Corina Emanuela	43
Prof. Dumitu Ionuț Cătălin	45
Prof. Neagu Ioana Mădălina	48
Prof. Grădinaru Nicoleta	50

ARGUMENT

Motto: „Copilăria este o lume aparte; pentru noi o lume ciudată, fantastică, ireală, pentru cei ce fac parte din ea dimpotrivă, una reală și plină de armonie.” – Eugen Herovanu

Ritmul tot mai accelerat de evoluție a lumii contemporane și al acumulării progresive de informații a pus amprenta asupra preocupărilor și modului de viață al familiei de azi. „Oamenii ocupați” s-au îndepărtat de lumea cărților, iar televizorul, calculatorul, internetul au devenit pentru ei cele mai importante surse de informație, făcând tot mai rar sau deloc „gestul” de a citi o carte, de a intra într-o bibliotecă, într-o librărie, de a-și construi o bibliotecă proprie.

Simpozionul propus, reprezintă o încercare de a repune în drepturi „cartea ” și „biblioteca”, de a le aduce în atenția copiilor și părinților, de a contribui la redescoperirea lecturii ca o plăcere, o relaxare, un izvor de cunoaștere și visare fără de egal! Proiectul promovează conduita pozitivă a copilului spre literatură.

Lectura are acum rivali reductabili care amăgesc cel mai mult pe cei mici. Televizorul, calculatorul, internetul au devenit repere pereche pentru fiecare generație din ultimii ani. Viața noastră trăită la început de secol XXI este marcată de la mic la mare de amprenta marilor descoperiri științifice care au făcut pași uriași în timp foarte scurt. Aceste trei mijloace de informare rapidă și comodă care oferă elevilor meniul complet în orice domeniu al cunoașterii acoperă deja o plajă substanțială a timpului liber, care rămâne din ce în ce mai puțin. Și atunci se naște întrebarea: mai este cartea "o făgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți" cum afirma scriitorul român Tudor Arghezi?

Lectura suplimentară ne devine familiară din anii de școală. Selectarea lecturii suplimentare revine învățătorului, care cunoaște cel mai bine afinitățile sufletești ale elevilor precum și conținutul educativ necesar într-o anumită etapă a dezvoltării lor. Dacă elevul începe a citi din curiozitate și insistă motivat fiind și de aprecierile primite la clasă, el va realiza mari progrese:

- prin informație
- prin deprinderea cititului coerent, conștient
- prin implicare afectivă
- prin însușirea unui vocabular expresiv
- prin îmbogățirea vocabularului

Pornind de la această constatare am încercat prin acest proiect să găsim modalități și tehnici care să contribuie la stimularea interesului elevilor pentru lectură. Stârnirea interesului pentru lectură se poate realiza cu mai multă ușurință dacă activitățile desfășurate în acest sens depășesc spațiul sălii de clasă sau al camerei copilului, bibliotecile sau unele case memoriale fiind mediile cele mai potrivite ce oferă posibilitatea familiarizării cu ambientul ce păstrează atmosfera de lucru și parfumul celor care au așternut pe hârtie creațiile lor.

Elemente și noțiuni fantastice în tradițiile și obiceiurile românești

Prof. Dr. Mircea Costel

Școala Gimn. Nr. 39 „Nicolae Tonitza”, Constanța

Izvorând din bucurie sau durere, din experiența și înțelepciunea de viață, din dorurile și năzuințele românilor, din dragostea pentru frumos și bine ori din setea de liniște, tradițiile populare și elementele de cultură transmit valori și creează punți de legătură între generații. Tradițiile, portul popular, folclorul și obiceiurile sunt comori inestimabile, care definesc un popor, făcându-l unic, statornic și chiar nemuritor. Așadar, necesitatea și importanța cunoașterii valorilor identitare capitale, la nivel individual, comunitar și național, mai ales de către copii, este fundamentală pentru înțelegerea, consacarea și individualizarea locuitorilor în lume.

De asemenea, identitatea culturală a satului românesc constituie o deosebit de importantă sursă pentru dezvoltarea locală fiind caracterizată atât de un patrimoniu cultural material cât și de unul imaterial divers. În plus, moștenirea culturală reprezintă și o sursă importantă de evoluție atât la nivel regional, cât și local, capitalul simbolic fiind esențial pentru identitatea culturală reprezentată prin obiceiuri, credințe, valori, îndeletniciri și simboluri împărtășite de comunitate.

Astfel, dintre tradițiile și obiceiurile în care putem regăsi elemente fantastice sau mitice amintim:

Tradiții prilejuite de sărbătoarea Sfântului Ilie Tesviteanul, cunoscut în popor ca ocrotitor al recoltelor și aducător de ploi. Credincioșii pot participa, cu ocazia acestei sărbători, la obiceiuri precum: sfințitul merelor (merele sunt sfințite la biserică, apoi credincioșii le împart credincioșilor spre a fi mâncate) și coliva Sfântului Ilie realizată cu măiestrie de credincioase, și pe care mai apoi, după ce este așezată cu mare cinste în biserică, și împartită credincioșilor, pentru a gusta din ea.

Ca divinitate populară a Soarelui și a focului, Sânt-Ilie este atestat prin numeroase tradiții, mai ales în mediile păstorești. În ajunul acestei zile, fetele se duceau noaptea pe ogoarele semănate cu cânepă (cânepiști), se dezbrăcau și, goale, se tăvăleau prin cultură, apoi se îmbrăcau și se întorceau acasă. Dacă, în noaptea dinspre Sânt-Ilie, visau cânepă verde era semn că se vor mărita cu flăcăi tineri și frumoși iar dacă visau cânepă uscată se zicea că se vor mărita cu oameni bătrâni. În dimineața acestei zile se culegeau plante de leac, în special busuiocul, ce erau puse la uscat în podurile caselor, sub streșini sau în cămări. Tot acum se culegeau și plantele întrebuițate la vrăji și farmece. Femeile duceau în această zi busuioc la biserică pentru a fi sfințit după care, întoarse acasă, îl puneau pe foc iar cenușa rezultată o foloseau în scopuri terapeutice atunci când copiii lor făceau bube în gură. Nu era voie să se consume mere până la 20 iulie și nici nu era voie ca aceste fructe să se bată unul de altul, pentru a nu bate grindina, obicei păstrat și astăzi. În această zi, merele (fructele lui Sânt-Ilie) se duc la biserică pentru a fi sfințite, crezându-se că numai în acest mod ele vor deveni mere de aur pe lumea cealaltă.

Tradiții și obiceiuri în preajma sărbătorii Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, numită și Sânzienele sau Drăgaica. Tradiția laică spune că în noaptea din ajunul Sânzienelor fetele nemăritate, care vor să își viseze ursitul, fie își pun flori de sânziene sub pernă, fie aruncă o cunună de sânziene pe acoperișul casei, urmărind dacă florile rămân acolo sau cad de pe acoperiș. Numai dacă rămân pe acoperiș înseamnă că ele se vor mărita în acel an. Astfel, stârnindu-li-se entuziasmul, copiii de la școala de vară au trecut la acțiune! Și fetele și băieții au cules flori din grădina schitului și au format echipe pentru a împleti frumoase cununi de flori, punând în practică astfel tradiția de Sânziene. Sânzienele sunt simboluri ale dragostei, fertilității, belșugului. Această sărbătoare populară, agrară, mitică vine să contrabalanseze superstițiile în fața Rusaliilor prin celebrarea unor creaturi fantastice aflate de această dată la polul opus, ca ființe ocrotitoare, prietenoase ce invită la bucurie și iubire. Denumirea vine de la numele unor plante cu flori galbene ce cresc prin grădini, livezi, pășuni, fiind simboluri ale Soarelui, luminii, vieții. Aceeași sărbătoare are în Ardeal numele de Sancta Diana, iar în Muntenia cel de Drăgaică (de origine slavă). Principiul călăuzitor este același peste tot: dragostea și concretizarea sa: nunta. Toate manifestările sunt legate de aflarea ursitului sau a ursitei, a apropierii sau a îndepărtării momentului căsătoriei.

De Sânziene, fetele culeg florile albe sau galbene numite sânziene și își împletesc din ele cununi și cingători. Cingătorile sunt purtate peste zi, iar seara sunt puse la uscat pentru leacuri și cosmetice. Cununile se pun pe casă, fiecare membru al familiei are cununa lui. După felul în care se usucă, sunt luate de vânt sau cad, cununile vestesc cine va avea noroc peste an, cine se va căsători, cine va muri. Dacă acea cunună se oprește pe acoperiș e semn că o nuntă va avea loc în curând, dacă însă cununa sare dincolo de casă înseamnă că va mai trece ceva timp până la căsătorie. Un alt procedeu este acela în care se aruncă cununile în cireadă. Dacă se vor opri între coarnele unei vite tinere atunci persoana care a aruncat-o se va căsători cu cineva tânăr, dacă, dimpotrivă, va poposi pe creștetul unei cornute mai bătrâne acest lucru denotă că nunta se va face cu o persoană mai în vârstă. Se spune de asemenea că fetele care își pun flori de sânziene sub pernă în noaptea dinspre 24 iunie își vor visa ursitul. De Sânziene se strâng plante de leac. Până la Rusalii plantele nu erau bune, erau ciupite de Iele. Acum se culeg pentru tot felul de boli, tot felul de vrăji. În această noapte găsești mai ușor iarba fiarelor care descuie lacăte. Sunt mai multe procedee. Unul dintre ele este așa: iei un lacăt, îl legi cu o sfoară și îl târâi după tine prin iarbă, noaptea în câmp. Când auzi că s-a desfăcut, înseamnă că lacătul a dat peste iarba fiarelor. În noaptea de sânziene femeile culeg plante medicinale și rostesc descântece. Iar dacă te vei spăla cu roua de pe plante în dimineața acelei zile vei avea chipul frumos și pielea catifelată. De Sânziene este interzis să te scalzi.

În alte locuri din țară, sărbătoarea se numește Drăgaică. Câteva fete frumoase se fac Drăgaici. Una dintre ele se îmbracă în mireasă. Ea are puteri deosebite, dă bob grâului, miros florilor. .. După ce a fost Mireasă - Drăgaică, fata nu se poate căsători timp de trei ani. De trei ani are nevoie să se curețe de forțele luminoase cu care s-a impregnat într-o singură zi! O altă variantă de Drăgaică se face cu patru fete, dintre care două îmbrăcate bărbătește. La românii din Balcani, sărbătoarea se numește Taghiani. Fete, căldări cu apă împodobite cu flori în care s-au pus bijuterii de argint.

Paparuda sau Caloianul. Povestea Paparudei vorbește despre un vechi ritual sau despre o veche divinitate a ploii fertilizante, invocată mai ales de grupurile de copii și ulterior de femei, în timp de secetă, existând în acest sens și cântecul Paparudei („Paparudă-rudă, Vino de ne udă, Cu găleata-leata, Peste toată ceata [...]”). Etimologia formelor bulgare și sârbo-croate ține de zeul fulgerului din vechea mitologie slavă de răsărit, Perun, paparudele fiind un fel de tovarășe ale acestuia. Cercetătorii admit și faptul că ar putea fi vorba despre un relict tracic, respectiv Paparion, considerat înrudit cu teonimul trac Papas, epitet al lui Zeus și al divinității tracice Attis. În fine, este luat în considerare și termenul „rudar” și „papa”, care ar însemna „tată aducător de ploaie”.

Obiceiul apare descris prima dată de Dimitrie Cantemir, fiind atestat pentru toate provinciile din țara noastră, inclusiv din Banatul sârbesc și zonele locuite cu români din Ungaria, mai puțin Maramureș și Bucovina. În varianta mitului Paparudei, conservată de folclor, invocația magică este adresată unei zeițe, în ziua de joi, a treia săptămână după Rusalii sau ori de câte ori se instalează seceta prelungită, în iunie și iulie. Inițial Paparuda a fost jucată de copii. Practic, oamenii de la țară îmbracă o copilă mai mică de 10 ani cu o cămașă făcută din frunze de copaci și buruieni. Toate celelalte fete o urmează și se duc dansând și cântând prin împrejurimi; oriunde sosesc, femeile în vârstă le toarnă apă rece în cap. Textul fredonat sună cam așa:

„Paparudo, suie-te la cer,

Deschide-i porțile,

Trimite de acolo ploaia aici,

Ca să crească bine secara, grâul, meiul și altele!”

Deși aceste sărbători au și anumite valențe care le-ar încadra în sfera superstiției sau a miticului totuși, fundamentul lor este unul creștin, neexistând nicio legătură directă între aceste superstiții și sărbătorile în sine. Biserica noastră, prin capul ei care este Domnul Iisus Hristos, a luptat pentru ca fiii ei, creștinii, să fie eliberați de tot ce înseamnă superstiție, legendă, basm sau mitic, fiindcă ea este zidită pe Adevăr, în Adevăr, adică de Mântuitorul Iisus Hristos — Adevăratul Întrupat. Și întrucât superstițiile nu fac altceva decât să acutizeze starea de prizonierat a oamenilor, tocmai din acest motiv Domnul Iisus Hristos prin învățătura Sa, care este propovăduită prin Biserica Sa, a adus eliberarea oamenilor din lanțurile superstițiilor și ale mitologiilor provenite din culturile păgâne și idolatre.

Stima de sine și importanța cultivării Domeniului auto-responsabilitate

*Autor: profesor itinerant/de sprijin Lupu Adriana Iuliana
Școala Gimnazială Specială „Constantin Păunescu”
Localitatea Iași, Județul Iași*

Școala este un mediu important de socializare, iar practica incluzivă reprezintă un pas mai departe în procesul de eliminare treptată a barierelor educaționale dintre copiii obișnuiți și cei cu diverse dizabilități, acceptare și ajutor necondiționat. Realizarea unei incluziuni autentice poate avea avantaje sigure pentru diferite categorii de persoane, mai ales pentru elevii cu CES ce au un nivel scăzut al stimei de sine.

Etimologic, conceptul de stimă de sine provine din latinescul „aestimare”, adică „a evalua”, a cărui semnificație este dublă: „a determina valoarea” și „a avea o părere despre”. Stima de sine este o „trăsătură de personalitate în raport cu valoarea pe care un individ o atribuie persoanei sale, o funcție a raportului dintre trebuințele satisfăcute și ansamblul trebuințelor resimțite, rezultatul comparației pe care o efectuează subiectul însuși și alți indivizi semnificativi pentru el” (Doron, Parot, 2006, p. 745).

Scopul prioritar al unui program de îmbunătățire a nivelului stimei de sine a elevilor se axează pe dezvoltarea a trei domenii de intervenție: auto-acceptare, auto-responsabilizare și asertivitate, fiecare domeniu conținând activități și informații specifice.

Auto-acceptarea implică identificarea emoției prezente și a comportamentului sau gândurilor aferente și acceptarea acestora, fix așa cum sunt la momentul respectiv. Acceptarea implică conștientizare, identificare de motive și evoluție. Așadar activitățile cuprinse în cadrul acestui domeniu se axează pe identificarea emoțiilor, temerilor și greșelilor, însoțite de acceptarea, identificarea cauzelor și a unor soluții alternative în vederea remedierii acestora.

Componenta auto-responsabilizării implică conștientizarea și asumarea propriilor acțiuni, acest domeniu corelându-se majoritar cu domeniul axat pe scop sau obiective, deoarece a fi responsabil implică stabilirea unor acțiuni corelate cu dorința de a realiza un anumit lucru.

În cadrul acestui domeniu activitățile se vor axa pe diverse aspecte: acțiuni, dorințe, stil de muncă, responsabilitate pentru propriul comportament față de ceilalți oameni, organizarea temporală, valorile personale și fericirea individuală.

Domeniul asertivității implică abilitatea de a exprima ceea ce suntem, ce ne dorim și ce cerem într-o anumită situație, dar fără a leza pe cei din jur și poate fi asociat cu domeniul integrității personale întrucât integritatea se corelează cu congruența dintre cuvinte și comportament.

Dacă ceea ce verbalizăm corespunde practic cu acțiunile noastre atunci dăm dovadă de integritate personală, iar dacă acest lucru îl facem fără a jigni sau a-i desconsidera pe ceilalți, atunci dăm dovadă și de asertivitate.

Revenind la domeniul auto-responsabilizării propun exemplificarea unei activități intitulată: ” CUM SĂ FIM RESPONSABILI?”. Activitatea se focusează pe acțiunea de identificare și diferențiere a situațiilor în care o persoană dă dovadă de responsabilitate în diferite medii sociale și față de diverse persoane.

Începutul activității cuprinde definirea și prezentarea unei imagini de ansamblu a unei persoane responsabile, continuată de abilitatea fiecărui elev de a selecta caracteristicile unei astfel de persoane, dar și de situațiile în care un individ manifestă sau nu responsabilitate. Atașez exemplificarea acestei etape:

A fi responsabil înseamnă a putea face față unor anumite situații, a fi pregătit pentru a realiza un lucru, a da socoteală de ceva, a răspunde pentru consecințele unor acțiuni pe care le-ai făcut. Responsabilitatea înseamnă stabilirea priorităților- ”Ce este cu adevărat important pentru mine?” și a le realiza.

O persoană responsabilă știe ce este important și își îndeplinește obligațiile pe care le are acasă, la școală și în grupul de prieteni. Acesta nu dă vina pe alții, ci își asumă consecințele comportamentului său. A fi iresponsabil sau neresponsabil înseamnă a fi lipsit de responsabilitate, a face un lucru fără a-i păsa care sunt consecințele, a fi nepregătit sau a acționa nepotrivit.

Prin ce se caracterizează o persoană responsabilă? Selectează variantele de mai jos și argumentează. O persoană responsabilă: își ține cuvântul dat , face mereu promisiuni și le încalcă, amână lucruri și întârzie, face lucrurile la timp, este de încredere, dă vina pe alții pentru greșelile sale, te poți baza pe ajutorul acesteia, își asumă vina și își cere scuze.

Continuarea activității implică o serie de întrebări detaliate corespunzătoare comportamentului manifestat în mediul familial, școlar și social, întrebări ce cuprind o arie vastă de analiză și soluții individuale propuse de către elevi în vederea îmbunătățirii diferitelor comportamente.

Atașez exemplificarea activității: ” Cum mă comport acasă, la școală și față de ceilalți?”

COMPORTAMENTUL DE ACASĂ	COMPORTAMENTUL DE LA ȘCOALĂ	COMPORTAMENTUL FAȚĂ DE CEILALȚI
Te întorci acasă la ora stabilită? De ce <i>da</i> sau de ce <i>nu</i> ?	Ai toate temele făcute când vii la școală? Detaliază!	Cât de sincer/ sinceră ești cu părinții tăi? Dar cu persoanele apropiate?
Ce faci cu farfuria și tacâmurile (lingură, furculiță) după ce ai mâncat?	Te străduiești să iei note mai mari? Dacă da, cum faci acest lucru? Dacă nu, ce te oprește?	Cum te porți cu persoanele apropiate? Crezi că ceilalți te consideră o persoană de încredere?
	Cum te porți în timpul orelor?	

Cum arată camera ta? Mai mult ordonată sau mai mult dezordonată? Explică!	Cum te adresezi profesorilor? Ce faci dacă nu ai înțeles ceva în timpul unei ore?	Care dintre lucrurile de mai sus crezi că trebuie să le îmbunătățești?
Cum vorbești cu părinții tăi? Dar cu frații sau surorile?	Care dintre lucrurile de mai sus crezi că trebuie să le îmbunătățești?	
Care dintre lucrurile de mai sus crezi că trebuie să le îmbunătățești?		

În continuare elevii vor analiza structurat situațiile în care persoanele manifestă sau nu responsabilitate prin intermediul tabelului "Responsabilitate sau lipsă de responsabilitate?" apoi vor analiza consecințele acestor acțiuni. Analiza situațiilor se va concentra pe propria analiză comportamentală, elevii oferind trei exemple în care s-au comportat responsabil și alte trei exemple în care au manifestat iresponsabilitate.

RESPONSABILITATE SAU LIPSĂ DE RESPONSABILITATE?

Bifează cu un "x" următoarele situații din tabel, acolo unde consideri că se potrivesc:

Nr.	SITUAȚIE	RESPONSABIL	NERESPONSABIL
1.	Are curajul să își recunoască greșelile.		
2.	Nu respectă părerile celorlalți.		
3.	Este punctual/punctuală.		
4.	Strânge mereu în urma sa.		
5.	Întârzie mereu la ore.		
6.	Este dezordonat/dezordonată.		
7.	Minte și nu își ține promisiunile.		
8.	Încearcă să îi ajute pe cei din jurul său.		
9.	Îi respectă pe ceilalți vorbind frumos.		
10.	Își adună tacâmurile și farfuria după ce a mâncat.		
11.	Lasă dezordine în urma sa.		
12.	Uită mereu să își pună rechizitele în ghiozdan.		

Conștientizarea fiecărei situații, a modului propriu în care s-au simțit, dar și a reacțiilor celor din jur vor crește gradul cunoașterii repercusiunilor în cazul manifestării unui comportament responsabil sau iresponsabil, iar întrebările ce induc reflecție de la finalul activității vor determina implicarea în cadrul unui comportament propice.

Bibliografie:

- ANDRE, C. *Imperfecți, liberi și fericiți. Practici ale stimei de sine*, Editura Trei, 2009, ISBN 978-973-707-363-1
- DORON, R., PAROT, F., *Dicționar de psihologie*, București: Editura Humanitas, 2006
- GOLEMAN, D., *Inteligența Emoțională*, Editura Curtea Veche, 2018, ISBN 978-606-44-0072-7
- LUPU, A.I., *Evolve- program de dezvoltare a stimei de sine*, I.S.B.N 978-606-30-4308-6, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2022

Poveștile și imaginația copilului

*Profesor psihopedagog: Tudorici Elena Claudia
Școala Profesională Specială „Ion Teodorescu Slobozia*

Poveștile au un rol important în dezvoltarea imaginației copilului. Ele arată adevăruri comune despre oameni și lumea din jurul lor într-o manieră simplă.

Poveștile și basmele introduc sensul existenței copilului, îi arată scopuri prestabilite de oameni, învață comportamente adecvate și, mai mult, familiarizează copiii cu normele morale răsplătite de societate.

Descrierea lumii reale combinată cu fenomene fantastice din basme îl îndeamnă pe copil la multe reflecții și analize a unor puncte de vedere diferite. Fantezia inspirată de povești le oferă copiilor capacitatea de a prezenta efectele propriei creații prin inventarea de noi povești sau transformarea operelor literare deja cunoscute.

În general, cunoașterea copiilor despre realitate este obiectivă. Cu toate acestea, datorită imaginației, ei sunt capabili să o asimileze și să o stăpânească, adică să o înțeleagă în felul propriu. Când ascultă povești, copiii sunt adesea profund afectați de conținutul lor și, în același timp, imaginația lor se dezvoltă și capătă forme noi.

Astfel, poveștile influențează dezvoltarea emoțională, fizică și mentală a copilului. Prin ascultare, copiii își modifică înțelegerea operei literare care le este citită și în același timp, își dezvoltă abilitățile de concentrare și atenția, ceea ce este deosebit de important pentru educație și învățare.

Imaginația este un element indispensabil al vieții fiecărui copil, deoarece îi permite să treacă granițele lumii reale; prin urmare, să se regăsește într-un moment fantastic, imaginar, la fel ca personajul preferat al copilului. În plus, ficțiunea îi învață pe copil diferența dintre bine și rău, adevăr și minciună și, datorită acestuia, copiii caută o caracteristică morală, adică dreptatea. Prin urmare, literatura pentru copii este un factor care cuprinde tot felul de experiențe ale copilului și sentimente conexe.

Poveștile sunt importante în viața tuturor și cu atât mai mult pentru viața copiilor. Aceștia dobândesc un sentiment de cine sunt prin narațiuni, povestirea lor și a celorlalți despre ceea ce li s-a întâmplat.

Poveștile basmelor exprimate prin limbaj prin transfer și reprezentări simbolice, facilitează dezvoltarea gândirii simbolice, abilitățile reprezentative și procesarea mentală a evenimentelor vieții la un nivel de fantezie care formează baza dezvoltării gândirii creative și a inteligenței emoționale.

Narațiunea basmelor contribuie foarte mult la dezvoltarea imaginației creative a copiilor, care este fundamentală pentru sănătatea lor psiho-emoțională. A avea imaginație înseamnă să te bucuri de bogăția interioară, de un flux neîncetat și spontan de imagini și de a vedea lumea în întregime.

În lumea fantastică a poveștilor, unde totul se desfășoară într-un spațiu intermediar între fantezie și realitate, gândul magic al copilului găsește o ieșire adecvată. Structura basmelor le permite copiilor să se mute într-o lume de vis fără restricții.

Putem spune că povestea este cea mai importantă formă prin care copilul învață să-și citească mintea cu limbajul imaginilor-simboluri, care este singurul limbaj care permite înțelegerea înainte de atingerea maturității mentale.

Poveștile au un rol complex în formarea copiilor ca viitori adulți, atât emoțională cât și la nivel de interacțiune socială cu mediul. Ele stabilesc valori morale după care viitorul adult se va ghida și trag o linie clară între bine și rău, adevăr și minciună și felul în care acești termeni sunt definiți de fiecare mai târziu.

Lectura poveștilor stimulează imaginația. Studiile arată că atunci când copiii citesc o poveste care le place, implicarea lor emoțională poate fi atât de mare încât reacțiile lor fiziologice (de exemplu, ritmul bătăilor inimii) pot să fie influențate de conținutul și traseul poveștii.

Poveștile și basmele pentru copii au o încărcătură educațională, de evaluare și dezvoltare a personalității, atât prin simpla lecturare cât și prin punere în scenă, dramatizare, teatru cu umbre, teatru cu păpuși, teatru cu marionete, crearea de măști, costume pentru scenete, implicarea în toate aceste activități având beneficiul activismului, observării rezultatului, atingerea succesului și instalarea unor trăiri afective pozitive.

Bibliografie:

- 1 . Anne Floret, Cum să înlăturăm sterile de teamă ale copiilor noștri prin povești terapeutice, Editura Orizonturi
2. M. McDowell (2013), "Fiction for children and adult: Some essential differences," Children' s Literature in Education.
3. R. Lukens (2015), A Critical Handbook of Children's Literature, Harper Collins College Publishers, New York.

Importanța cultivării creativității elevilor

Prof. Lazăr Gigiana

Prof. Apostu Nicoleta

Școala nr. 1 Drăgănești, Galați

Creativitatea nu înseamnă doar receptarea și consumul de nou, ci în primul rând crearea noului. După C.Rogers (1961) adaptarea creativă naturală pare a fi singura posibilitate prin care omul poate ține pasul cu schimbarea caleidoscopică a lumii sale.

Metode creative și tehnici interactive de grup în predarea disciplinelor se pot clasifica astfel:

Metode de predare-învățare interactivă în grup sunt: metoda predării/ învățării reciproce (Reciprocal teaching — Palinscar), metoda Jigsaw (Mozaicul), metoda cubului, știu/vreau să știu/am învățat, organizatorul grafic, metoda piramidei.

Metode de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare: harta cognitivă sau harta conceptuală (Cognitive map, Conceptual map), matricele, lanțurile cognitive, scheletul de pește, diagrama cauzelor și a efectului, tehnica florii de nufăr.

Metode de rezolvare de probleme prin stimularea creativității: brainstorming, metoda nominală, explozia stelară, metoda Pălăriilor gânditoare, studiul de caz, Phillips 6/6, tehnica 6/3/5, metoda Schimbă perechea, metoda Frisco, învățarea prin cooperare.

Metode de cercetare în grup: tema sau proiectul de cercetare în grup, experimentul pe echipe, investigația de grup.

Voi prezenta în continuare cele mai interesante metode și care sunt aplicate cu succes în cadrul orelor și anume:

Metoda predării/ învățării reciproce (Reciprocal teaching — Palinscar) — este o strategie instrucțională de învățare a tehnicilor de studiere a unui text științific, care are aplicare în toate disciplinele. Mai întâi elevii sunt familiarizați cu metoda, și li se prezintă detalii privind rolul profesorului pe care îl interpretează, după care la rândul său își va instrui colegii. Metoda are ca scop dezvoltarea comunicării elev — elev. Avantajele acestei metode sunt:

Metoda se poate desfășura pe grupe sau frontal.

Metoda predării-învățării reciproce este centrată pe patru strategii de învățare folosite de oricine care face un studiu de text pe teme științifice: rezumarea; — punerea de întrebări; clarificarea datelor; prognosticarea.

Se pot propune două variante de desfășurare a strategiei astfel:

Varianta numărul 1: Se oferă întregii clase același text spre studiu. Clasa este împărțită în 4 grupuri

care corespund celor patru roluri, membrii unui grup cooperând în realizarea aceluiași rol. De exemplu grupul A este responsabil cu rezumarea textului, grupul B face o listă de întrebări pe care le va adresa în final tuturor colegilor, grupul C are în vedere clarificarea termenilor noi și grupul D dezvoltă predicții. În final fiecare grup își exercită rolul asumat.

Varianta numărul 2. Pentru textele mai sus se procedează în felul următor: se împarte textul în părți logice; — se organizează colectivul în grupe a câte 4 elevi; - aceștia au fiecare câte un rol, după cum urmează: 1. rezumător (R); 2. întrebător (Î); 3. clarificator (C); 4. prezicător (P); — se distribuie părțile textului fiecărui grup în parte; — echipele lucrează pe text, fiecare membru concentrându-se asupra rolului primit. Trebuie precizat că pentru a încuraja învățarea prin cooperare, în cadrul unui grup mai numeros, același rol poate fi împărțit între doi sau trei elevi. În final fiecare grup află de la celălalt elev despre ce a citit; membrii fiecărui grup își exercită rolurile, învățându-i pe ceilalți colegi (din alte grupe) textul citit de ei, stimulând astfel discuția pe teme studiate, comunicarea între ei,

Avantajele acestei metode sunt următoarele: este o strategie de învățare în grup, care stimulează și motivează elevii pentru dorința de cunoaștere; ajută elevii în învățarea metodelor și tehnicilor de lucru cu textul, tehnici de muncă intelectuală, bazată pe observația directă pe care le poate folosi apoi și în mod independent; dezvoltă capacitatea de exprimare, încrederea de sine, atenția, gândirea cu operațiile ei (analiza, sinteza, concretizarea, generalizarea, abstractizarea) și capacitatea de ascultare activă; stimulează capacitatea de concentrare asupra textului de citit și pricepera de a selecționa esențialul și nu dezvoltă gândirea reproductivă. Exemplu: Relații trofice în ecosistem-categorii trofice.

Grupa A Materiale necesare: manualul de științe, dicționar, imagini cu viețuitoare din diferite ecosisteme, atlas ecologic.

Tipul activității REZUMAREA Cerințe: citiți cu atenție textul de mai jos. Expuneți ceea ce credeți că este mai important din ceea ce ați citit (se prezintă un text în care se descriu categoriile trofice).

Grupa B Materiale necesare: manualul de științe, dicționar, imagini cu viețuitoare din diferite ecosisteme, atlas ecologic.

Tipul activității — PUNEREA DE ÎNTREBĂRI Cerințe: citiți cu atenție textul de mai jos. Formulați apoi o serie de întrebări despre informațiile citite (se prezintă același text în care se descriu categoriile trofice),

Grupa C Materiale necesare: manualul de științe, dicționar, imagini cu viețuitoare din diferite ecosisteme, atlas ecologic.

Tipul activității — CLARIFICAREA Cerințe: citiți cu atenție textul de mai jos. Găsiți termenii necunoscuți apelând la diverse dicționare (se prezintă același text).

Grupa D Materiale necesare: la fel cu celelalte grupe.

Tipul activității — PROGNOSTICAREA Cerințe: citiți cu atenție textul de mai jos. Analizați în grup imaginea prezentată în fișă. Formulați apoi o serie de predicții referitoare la aplicațiile temei în practică.

Concluzii

În lucrarea de față am prezentat doar câteva dintre metodele interactive care se pot aplica cu succes în predare , dar cu adevărat, fiecare profesor, poate să-și dezvolte și să-și creeze propria metodă de lucru la clasă în funcție de interesul educabililor săi manifestat pentru disciplina sa de studiu. Nu există un „manual” riguros în abordarea unor metode și tehnici de predare-învățare-evaluare a tuturor disciplinelor ci există creativitate și flexibilitate în alegerea metodelor.

„Copilul să nu știe nimic pentru că i-ai spus , ci pentru că a înțeles el însuși; să nu învețe știința , ci să o descopere” JEAN-JACQUES ROUSSEAU

Bibliografie : Programa activităților instructiv-educative în grădiniță -2005

-Landau, Erica —Psihologia creativității- E.DP.Bucuresti 1979

-A.Cosmovici-Luminița Iacob- Psihologia școlară – Polirom 2005

-Mihaela Roco-Creativitate si inteligenta emotionala - Polirom 2004

-Revista învățământul preșcolar nr. 34/ 1996

Fantezie si creatie , carte izvor de înțelepciune

P.I.P.P Boldea Valerica

Scoala Gim. "Mihai Eminescu" Roșiorii De Vede, Teleorman

Creativitatea se naște dintr-o imaginație sănătos dezvoltată. Înainte de a crea ceva, trebuie să ne imaginăm. Capacitatea de a ne imagina este formată în copilăria timpurie, atunci când, în grădinițe copiii sunt martori ai personajelor fantastice — zâne, prinți, prințese, zmei, balauri, dragoni sau sunt încurajați să participe la jocuri de rol.

Rolul poveștilor în viața copilului este acela de învățare, comunicare, deprindere a abilităților creative și întărire a relației dintre părinte și copil.

Primii ani ai copilăriei sunt magici plini de imaginație, personaje, povești. Acum copiii învață tot felul de lucruri, iar cititul poveștilor nu face altceva decât să-i facă oameni mari într-un mod frumos, Eu am început să le citesc copiilor mei încă de când aveau câteva luni și îmi pare rău. Trebuia să încep să le citesc povești încă de când erau în burtică, însă la momentul respectiv nu m-am gândit la asta.

Îmi amintesc că fiecare dintre ei stătea în balansoar, erau mici ca niște ghemotoace și căscau ochii de cate ori puneam mana pe carte și mă așezam în fața lor să le citesc. Le citeam povești scurte din cărți frumos ilustrate și le arătam cu degetul imaginile. Râdeau la fiecare grimasă a mea și ori de câte ori îmi modulam vocea pentru a imita anumite personaje.

Trebuie să le citim copiilor noștri în fiecare seară câteva capitole dintr-o carte, pentru a-i învăța că există și cărți interesante cu multe pagini pe care le putem citi în mai multe zile și astfel să tină minte firul narațiunii.

Poate sunt eu subiectivă sau așa cum orice cioară își vede puiul cel mai frumos și cel mai deștept, tot la fel, mi se pare mie că acum culeg roadele de pe urma preocupărilor mele legate de lectura pentru copii.

Cert este că și psihologii ridică în slăvi nenumăratele avantaje pe care le are cititul poveștilor cu voce tare pentru copii, avantaje care își pun amprenta asupra dezvoltării lor psihice și emoționale: ajută la dezvoltarea limbajului, creativității, imaginației, abilităților de comunicare, întărește relația dintre părinte și copil și dezvoltă dragostea viitorului adult pentru lectură.

Fiecare poveste citită înseamnă o lume nouă pentru copil. El va învăța, cu ajutorul fiecărei narațiuni să se transpună în pielea personajului, să-și imagineze decoruri, oameni și personaje. Reține însă că cititul nu este suficient. Vine o vreme când copilul se va plictisi puțin de cărți și vei constata că este mult mai atent și interesat să-și inventezi povești. După acest episod în care tu îi vei fi inventat câte în lună și în stele, va începe și el să-și exprime creativitatea.

Fanteziile copiilor sunt foarte diverse. De fapt, aceasta este întreaga lume, și astfel de visători pot deveni ulterior oameni grozavi, precum sculptori, arhitecți, compozitori sau chiar scriitori. Când imaginația unei persoane funcționează violent, atunci aceasta este fericirea. Este rău când lipsește.

Prin urmare, este prost și greșit să-i certăm pe copii pentru faptul că imaginația lor este bine dezvoltată și fanteziile copiilor lor se manifestă. Dacă nu ar exista nici o fantezie în lumea noastră, știința nu ar fi fost niciodată capabilă să se miște. Și până la urmă, nu am fi ajuns niciodată la civilizație, ci am rămas în epoca de piatră. Și cum a apărut bățul săpat, pentru că era din piatră.

Chiar înainte să ajungă la școală, fantezia, îl ajută pe copilul să învețe despre lume. Și la această vârstă, nu este rău dacă imaginația se dezvoltă, deoarece dezvoltă copilului în ansamblu, armonizând cu dorințele și visele lui,

Ascultând povești, copiii se cred asemeni personajelor, zâne sau prințese, zmei sau alte personaje fioroase și astfel, cred că puterile lor pot atinge fantasticul.

Ei devin mai veseli și încrezători în propriile forțe, Fantasticul le dă aripi să zboare spre o lume mai bună, mai veselă, plină de idealuri mărețe.

Bucuria unui copil este mai mare atunci când personajul iubit de el iese învingător și transpunându-se în pielea personajului este convins că ceea ce-și dorește i se va împlini, asemeni eroului din poveste.

Imaginația și creativitatea, visele și lectura sunt abilitățile însușite în copilărie și aprofundate în timp, se dovedesc a fi izvor de inspirație pentru viață prin prisma personajelor și faptelor ilustrate.

Talcul fiecărei povești înseamnă un exemplu demn de urmat pentru cei care au citit și au înțeles că doar ea, Cartea este izvorul cunoașterii.

BIBLIOGRAFIE:

Rolul poveștilor în viața copilului - Ramona Dinescu- Copilul tău Psihologie și comportament

Rădăcinile fantasticului românesc

Prof. înv. primar Nistor Alina

Prof. înv. primar Scarlat Liliana

Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Roșiori de Vede

Poveștile și basmele au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Mai întâi ascultându-le și mai târziu prin lectura lor, copiii își însușesc din basme și povești comoara nesfârșită a înțelepciunii populare, ele producând o impresie puternică asupra imaginației și sensibilității copiilor, prin morala lor pozitivă și ușor de recepționat.

Fantasticul este ceva ireal, iluzoriu, imaginar, care nu există în realitate, este ficțiune, este intruziunea supranaturalului într-un cadru realist, fapte inexplicabile.

Este o categorie estetică destul de recentă, în literatura cultă abia scriitorii romantici sunt aceia care cultivă cu consecvență lumile, personajele și întâmplările fantastice. Pe de altă parte, fantasticul este o categorie estetică deosebit de elastică și tolerantă, într-un sens foarte general, țin de domeniul fantasticului și miraculosul, fabulosul, feericul, supranaturalul, neobișnuitul, etc., de aceea este foarte dificil să găsim o definiție generală a fantasticului, deoarece există mereu și abateri de la reguli.

Rădăcinile fantasticului românesc acceptate de majoritatea specialiștilor sunt: folclorul, cărțile populare, gândirea mitico-magică și romantismul german.

Folclorul - Formele de viață populară au trăit dincolo de vreme, cu substrat magic și religios. În folclor, timpul și spațiul au altă funcție decât timpul și spațiul obiectiv. Diversitatea de forme ale creației populare poate fi înțeleasă numai prin raportare la „prezența fantastică” - experiența irațională de altădată. Tulburați de „enigme” oamenii au inventat practici magice, în speranța că vor fi apărați de dezlănțuirea oarbă a stihțiilor. Aceste practici magice presupuneau: obiecte simbolice, babe, moși, existența unor cifre fatidice, figuri mitologice, personificări ale binelui sau ale răului, întruchipări demonice.

În povestirile sau basmele românești specialiștii au descoperit 270 subiecte de tip fantastice. Poveștile vizează un conținut etic: moral imoral, prostie înțelepciune, cinste, ipocrizie, în funcție de personajele care sunt imagini generalizatoare ale binelui și răului.

Poveștile cu animație au caracter didactic, snoavele au caracter satiric, iar legendele au caracter explicativ.

În poveștile nuvelistice personajele fabuloase au fost înlocuite cu personaje obișnuite. Povestitorii populari au renunțat la planul hiperbolic fantastic pentru cel al realității banale. În basmele cu animație s-a folosit alegoria și se observă o tendință de a explica ceva. Basmele românești sunt pline de realism, de viață, personajele fantastice nu sunt înspăimântătoare chiar dacă ele locuiesc pe „celălalt tărâm”. Nimic nu pare misterios, se remarcă optimism și un simț al echilibrului, într-un cadru peisagistic luminos.

Legende se bazează pe fondul real al unei întâmplări istorice sau pe imaginarul mitologic. Legende se apropie de basm, de credințe și superstiții, încercând să explice originea, existența, însușirile unor ființe, lucruri, fenomene.

Legende mitologice atribuie originea fenomenelor din natură unor personaje imaginare, de dimensiuni supranaturale. Multe din aceste personaje se vor regăsi în basmele culte și în narațiunile fantastice: duhurile casei, muma pădurii, ielele, joimărițele, pitici, uriași, strigoi, zâne, alături de personaje din legende hagiografice apocrife: Sisoe, Crăciun, Sânpetru.

Rădăcinile fantasticului se întind și în poezia epică, în baladele cu tematică variată unde omul se confruntă cu ființele fabuloase, mirificul se împletește cu realul plauzibil.

Mulți scriitori s-au inspirat din creația populară, au căutat simboluri, eroi deosebiți, practici magice, în dorința de a fi originali. Ei au căutat izvorul irațional care le-a dat naștere, elementele universale, simbolul folcloric va fi interpretat original și pus în relație cu alte simboluri.

În categoria scriitorilor influențați de creația populară amintim, în primul rând, pe Ion Creangă. În povestea „Dănilă Prepeleac” protagonistul se confruntă cu dracul, în povestea „Povestea lui Harap-Alb” se constată o interferență între realism și fabulos. Mihai Eminescu păstrează fizionomia eroilor din povești în basmul „Făt-Frumos din lacrimă”, Gala Galaction scrie o povestire baladească („În pădurea Cotoșmaneii”), Mihail Sadoveanu, ca orice mare exponent al fabulosului popular, este și un mare creator de legende („Hanul Ancuței”).

Mitul - În folclorul românesc regăsim mituri populare, povestiri care ilustrează un eveniment creator petrecut la începutul lumii. Înzestrate cu puteri supranaturale, personajele mitice au trăsături simbolice. Într-un „timp mitic” acționează Făt-Frumos, Ileana Cosânzeana, zmeul, muma pădurii care îndeplinesc „fapte” cu semnificații mitice. Miturile exprimă un model moral și comportamental, în concordanță cu specificul spiritualității naționale.

Cărțile populare - Cărțile populare au influențat folclorul și au reprezentat modele pentru diferiți scriitori datorită coexistenței supranaturalului cu firescul în conținutul istorisirilor. Cărțile populare din sec. al-XVI-lea erau toate parabiblice, apropiate de basmul fantastic, având și un caracter moral în sens religios; cele care au apărut în sec. al-XVII-lea proveneau din patrimoniul literaturii bizantine slave, iar cărțile populare din sec. al-XVIII-lea aveau un rafinament deosebit.

George Bădărașu nota că Mircea Eliade, în articolul „cărțile populare din literatura românească”, analizând trecerea de la religios la epic și apoi la didactic, a constatat fenomenul general al degradării fantasticului, ca urmare a laicizării acestuia, degradare care se împlinește prin coborârea în concret. Tot ceea ce aparține extraraționalului (religie, magie, mit, legendă) se degradează odată cu intrarea în „istorie” și participarea la devenire. Procesul de laicizare începe cu transformarea mitului în legendă.

În cărțile populare se întâlnesc animații fictive, dar și unele reale care își au rădăcinile în folclor, dar pe care la întâlnim și în literatura cultă: fenixul-pasărea care renaște din propria-i cenușă, vasiliscul-balastru cu privirea ucigătoare, calandrinonul-pasăre cu puteri vindecătoare.

Romantismul - O modalitate caracteristică prozei romantice (roman, nuvelă, povestire scurtă) este fantasticul în expresii variate, întoarcerea spre creația populară, curiozitatea pentru viața lăuntrică și pentru vis, simboluri și mituri.

Încă de la început fantasticul folcloric a pus accentul pe terifiant, demonic, fapte supranaturale. Romanul romantic este un amestec de vis și realitate, fantezie și meditație filosofică, terestru și supranatural, mister întreținut de atmosfera onirică

Formele de manifestare a fantasticului în romantism sunt: feericul, mirificul, oniricul, halucinantul, apariții supranaturale, metamorfoze, bizarerii, obsesii.

Nuvela „Cezara” de Mihai Eminescu, înfățișează o poveste de dragoste (fantastică). Eroina se îndrăgostește de călugărul Ieronim care poza unui pictor. La fel ca în alte texte eminesciene, femeia este înger și demon deopotrivă.

Mihail Sadoveanu pune accentul pe „misterul forței” (Prisaca de altădată) sau pe misterul erotic (Povestea cu Petrișor). În atmosfera misterios-fantastică, Petrișor Damian l-a învins pe vrăjitor. Ambiguitatea permite și o altă interpretare, e posibil ca protagonistul să fi visat această întâmplare în timp ce fugea călare din calea vrăjitorului.

Flăcăul din narațiunea „Lostrița” de V. Voiculescu, îndrăgostit de o lostriță pe care o pierde și o scapă în râu, cere ajutorul unui vrăjitor care-i dă o lostriță de lemn.

Dintotdeauna omul a nutrit o năzuință secretă spre alte lumi, imagine, pe care să le opună lumii existente, limitatoare pentru orizontul de aspirații al ființei umane. Fantasticul propriu-zis este bazat pe ruperea pereților limitați ai realului, pe intruziunea faptului insolit în banalul cotidian, fără a explica insolitul acestei situații. Fantasticul este expresia schimbării, reale sau anticipative, a legilor universului cotidian, reprezintă aspirația de transcedere, de reluare în posesie ale puterilor originare ale arhetipului, pierdute prin uitare. Fantasticul implică ideea de mijloc de transport care străbate limitele dintre real și ireal. Transportarea se poate face prin vis sau de către ființe fantastice.

Oricum s-ar manifesta și sub orice formă, operele literare fantastice reușesc să incite imaginația atât copiilor cât și adulților, trimițându-i într-o lume unde totul este posibil sau conducându-i către o lume unde să facă ei totul posibil.

Basmul și fantasticul transpus pe calculator

P.I.P.P. -Bâră Săndica

Bibliotecar - Nicoleta Elena

Școala Gim. "Mihai Eminescu" Roșiorii De Vede Teleorman

Odată cu apariția tehnologiei moderne, basmul, povestea, legenda și lumea fantastică a fost conectată, convertită și transpusă în jocuri pe calculator. Copiii de astăzi sunt fascinați de lumea fantastică pe care o văd în jocurile moderne, însă multe dintre ele au fost mai întâi basme și povești, legende sau mituri străvechi.

În acest eseu îmi propun să fac câteva asemănări între "funcțiile personajelor" asociate tuturor basmelor și câteva jocuri pe calculator, pentru a încerca demonstrarea că „jocul pe calculator este basmul contemporan”. Aș vrea să iau în calcul doar un nivel al jocului, acela în care protagonistul se luptă cu unul dintre adversarii săi de temut, acesta putând fi considerat poate cel mai redutabil mod comun asociat poveștilor în care personajele sunt pozitive și negative, copilul putând să se asemene oricărui personaj.

Prin basm fantastic sau popular, se înțelege o narațiune continuă, în proză, de o anumită lungime, centrată pe un erou sau o eroină, care, după mai multe aventuri în care elementul supranatural joacă un rol important, își atinge scopul și trăiește fericit/fericită — aceasta este definiția Basmului. Același lucru se petrece și în lumea jocurilor tematice pe calculator unde, personajele create după Imaginația creatorului tehnologiei moderne, sau inspirate din diverse legende, mituri sau povești, dau viață și pun jucătorul să fie creator al finalului poveștii așa cum și-o dorește, dar de fiecare dată binele învinge răul.

Celebra poveste a Purcelușilor ce se ascund de Lupul cel Rău a fost transpusă în primul volum al seriei Basme si Jocuri, adus în limba română de cei de la LexGames .

În Cei Trei Purceluși, 2 până la 5 jucători vor intra în pielea purcelușilor și vor încerca să-și construiască o casă sau mai multe, pentru a rezista iarna. Dar acest lucru nu este ușor, pentru că Lupul cel Rău stă la pândă și are doar un singur gând: să dărâme casa Purcelușilor pentru a se ospăta cu aceștia.

Cutia jocului este una specială, sub forma unei cărți, astfel că ÎȘI poate găsi cu ușurință loc în bibliotecă. Așa a luat naștere dintr-o poveste, un joc virtual, pe calculator, transpunând cartea într-o animație perfectă E-book.

Cred că ne amintim cu toții de vârsta copilăriei, când, stând în brațele mamei sau ale bunicilor, ascultam pentru prima oară cu atâta plăcere, curiozitate și emoție un basm. Zâne, Feți-Frumoși, Cenușărese, balauri, zgripturoaice, cai înaripați, prințese, furnicuțe personificate, toate aceste personaje ne făceau să stăm nemișcați și cu sufletul la gură, așteptând să aflăm ce urmează să se întâmple. Ascultam fascinați, adormeam liniștiți și chiar visam personajele fascinante și ne imaginam că suntem eroii acelor povești. Tocmai fantasticul din basme, varietatea personajelor, dificultățile întâmpinate de acestea ne determinau să așteptăm cu nerăbdare finalul, să ne întrebăm: Oare cum se va termina? Există în basme începuturi și sfârșituri, oameni, animale și obiecte care vorbesc, prieteni și dușmani, frumos și urât, bun și rău, familie, iubire, nenumărate situații

conflictuale, nenumărate ipostaze ale eroului care prin diversitatea, fantezia, dar și prin relația cu realul, determină transformarea ulterioară a copilului în om adult cu principii proprii, cu idei și opinii.

Acum totul este transpus în format electronic odată cu tehnologizarea și modernizarea lumii noastre, jocurile pe calculator au luat forma basmelor și poveștilor au devenit indispensabile generației viitorului.

Basmul introduce experiențe care se păstrează în memoria copilului, și îi oferă acestuia o reprezentare simbolică a vieții sale interioare, de aceea sunt de părere că trebuie să le citim în continuare copiilor de la vârste foarte fragede, pentru a nu pierde farmecul copilăriei, dar nici de jocurile pe calculator nu vom putea să-i privim deoarece viitorul este al tehnologiei moderne.

Fantastica meserie de dascăl

Prof. Marinescu Gabriela Iuliana

Școala Gimnazială „Nestor Urechia”, Bușteni

Problema care se pune astăzi în fața școlii este înzestrarea elevului cu un ansamblu de competențe funcționale, necesare acestuia fie pentru accesarea la o nouă treaptă de învățământ, fie pentru o inserție mai reușită în societate.

Unii elevi ai școlii sunt copii cu CES sau provin din familii dezavantajate socio-economic acest lucru impunând obligația școlii de a desfășura o activitate educațională centrată pe optimizarea relației școală-familie-comunitate pentru a putea genera și susține reușita acestor copii. Pe parcursul carierei mele de profesoară de matematică, am întâlnit mai multe cazuri de elevi cu C.E.S., dar unul dintre ele a avut un impact major, punându-și amprenta asupra menirii mele ca dascăl.

Este o elevă pe care am să o numesc Ana și care a terminat gimnaziul de 3 ani.

Pe parcursul a trei ani școlari 2016-2019 am avut-o la clasă pe Ana, începând cu clasa a VI-a. De fapt a fost eleva mea și în clasa a V-a dar nu avea un certificat de expertiză și orientare școlară/ profesională. În urma discuțiilor purtate cu părinții Anei, atât de mine cât și de doamna dirigintă, am reușit să îi convingem că aceasta are nevoie de ajutor de specialitate, mai ales din punct de vedere al noțiunilor matematice. La celelalte discipline se mai putea descurca, dar la matematică nu, ceea ce s-a și dovedit în urma diagnosticului dat de specialiști.

Eleva a fost diagnosticată cu dificultăți de învățare, deficiență neuromotorie, deficiență senzorială (de vedere), discalculie gravis conform certificatului de expertiză și orientare școlară/ profesională. În anul școlar 2016-2017 am elaborat și adaptat subiectul pentru Evaluarea națională la clasa a VI-a pentru această elevă. Am întocmit programe adaptate, fișe de lucru și teste adaptate.

Având o programă adaptată în fiecare an școlar și lucrând cu ea diferențiat eleva a făcut progrese remarcabile și a reușit să își continue studiile la Colegiul „Ion Kalinderu”, Bușteni învățământ dual. Consider că este unul din cazurile fericite în care familia este alături de copil și au reușit să o ajute să obțină o calificare și astfel să poată să ocupe un loc de muncă.

Elevi

- Ana a stat în fiecare an de școală numai în prima bancă, ea având și probleme cu vederea (purta ochelari) cu o colegă cooperantă și empatică, care o ajuta la nevoie;
- Am făcut astfel încât materialele didactice care o ajuta la învățare să fie la îndemâna ei;
- Am folosit jocuri de integrare în colectiv și de cunoaștere mai bine a acestuia (Pânza încrederii, Schimbă locul!, Ghici cine e? etc.), tehnici dramatice pentru dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare (Tot ca tine sunt și eu, Bingo, Statuile etc.);

- Activități de terapie educațională (ludoterapia, meloterapia, terapia ocupațională);
- conținuturile activităților adaptate în funcție de dizabilitate (PIP sau plan de remediere, după caz);
- Activități pe baza soft-urilor destinate elevilor cu dizabilități;
- Activitățile să fie scurte și să se pregătească mai multe variante pentru fiecare lecție;
- Formularea instrucțiunilor într-un mod accesibil;
- Alocarea de timp suficient pentru sarcinile de învățare;
- Organizarea unor momente frecvente de consolidare și exersare;
- Formarea de rutine prin activități similare.

Strategii de învățare

- învățarea individualizată sau individualizarea unor secvențe de învățare;
- tratarea diferențiată;
- metode activ - participative și practice (jocul de rol, jocul didactic, explozia stelară, Ciorchinele,

Cubul, Turul galeriei etc. - adaptate);

- învățarea prin cooperare: în perechi, în echipă;

- valorizarea activității în fiecare oră;
- ancorarea de interesele copilului, hobbyurile lui, activitățile extrașcolare, pentru motivare.

Resurse

- folosirea de material didactic adecvat și ușor de manipulat (socotitori, alfabetar magnetic, carioci, jetoane etc.); Chiar a fost nevoie să folosesc toate aceste instrumente. Nu reușea în clasa a VI-a să rețină tabla înmulțirii sau să deseneze figuri geometrice simple (pătrat , dreptunghi). - mijloace de predare/învățare multisenzoriale și distractive, cu material concret-intuitiv;
- mijloace IT (calculator, videoproiector, tabletă, CD-uri etc.);
- cărți/reviste cu imagini;
- fișe cu scheme de fixare;
- resurse educaționale deschise;
- planșe tematice afișate permanent în clasă etc.

Evaluare

- observarea sistematică a comportamentului;
- evaluări orale și scrise diferențiate și cu sprijin (indicații);
- autoevaluarea, dacă e cazul;
- aprecieri verbale;
- fișe de observare a comportamentului, a progresului.

Părinți

- Am avut întâlniri frecvente cu părinții elevei în vederea stabilirii unui plan comun de acțiune și a cunoașterii mai bine a elevului (Părinți la școală-părinți acasă));

- Activități comune părinți-eleva- profesor (atelier de lucru- Rama familiei, excursii, vizite, serbări etc.)
- Am mers împreună cu clasa unde eram dirigintă și cu clasa din care făcea parte Ana în două excursii , una dintre ele chiar de două zile.
- Implicarea în proiecte care să elimine/diminueze acțiunile de bullying (Stop bullying);

Cadre didactice

- am colaborarea cu consilierul școlar atât cât a fost posibil (acesta se deplasa la mai multe școli, deci trebuia să avem o anumite zi în care să ne vedem (PIP sau Plan de remediere, după caz);
- activități comune părinți-profesori-elevi (Copilul vostru-elevul nostru)
- plan de intervenție comun cu profesorii de la clasă;
- fiind și responsabil al Comisiei metodice am stabilit diverse activități în cadrul comisiei.

Am întâlnit-o zilele trecute pe Ana pe stradă. Era împreună cu mama ei. Mi-a povestit că a terminat cursurile învățământului dual, a primit certificat de calificare și lucrează ca ajutor de bucătar într-un restaurant.

Era foarte fericită că reușește să aibă un salariu, că ceea ce face îi place și că merge cu plăcere la serviciu.

După întâlnirea cu Ana am înțeles, încă o dată, ce minunată și fantastică este meseria noastră de DASCĂL!

Rolul educativ al poveștilor fantastice în viața copiilor

Prof. Mateș Rodica

Școala gimnazială „Horea” Horea

Fantasticul desemnează ceea ce nu există în realitate, ceea ce este ireal, aparent iluzoriu, sau lumea fantasmelor. Inițial, fantasticul a fost definit ca obiect fundamental al unor manifestări artistice cu caracter filozofic sau ca o premisă a reprezentărilor artistice religioase, cât și a celor folclorice. În creația populară, fantasticul apare ca măsură a forțelor nestăpânite a naturii, în timp ce în creația cultă tinde să devină unul din semnele distinctive ale acestei creații.

Fantasticul este o categorie estetică deosebit de elastică și tolerantă. Într-un sens foarte general, țin de spațiul fantasticului și miraculosul, fabulosul, feericul, supranaturalul, neobișnuitul, astăzi încă, specialiștii în estetică și teoreticienii literari nu obosec să încerce izolarea fantasticului într-o definiție cât mai puțin relativă. Tema lumilor fantastice este însă o temă cu o adâncă și bogată tradiție. Ea apare în mituri, basme, povești, legende, balade, epopei, poeme eroice, povestiri, nuvele. Romanul însuși, care este o creație a lumii moderne, face din spațiul lumilor fantastice un spațiu frecventat cu asiduitate, Dar fantasticul este prezent și în poezie, teatru, film, artele vizuale. El este un produs al fanteziei care, la rândul ei, exprimă nevoia omului de a se desprinde de condiționările lumii exterioare, pentru a se concentra asupra fantasmelor, viziunilor, obsesiilor de natură interioară.

În acest sens, este fantastic tot ceea ce nu are legătură directă cu realitatea, ci cu visul, reveria, iluzia, utopia, misterul, straniul. Fantasticul sfidează cauzalitatea, cronologia, contingentele vieții, judecata rațională și pretențiile științelor. El se învecinează cu magia, sacrul și miticul. Lumea fantastica este o lume cu propria ei organizare, cu propriile ei condiții de existență, cu propria ei logică. Odată acceptat, fantasticul poate deveni un spațiu al unui alt tip de normalitate.

Ar fi totuși prea mult să situăm fantasticul în pur imaginar. Situația fantastică se naște în real, ea reprezintă un mod de a contrazice real. Presupune irealitatea unor întâmplări, dar oferă și destule argumente pentru a le lua în serios cu toată convingerea. Așa cum susține Tzvetan Todorov (Introducere în literatura fantastică), în literatură cheia fantasticului este ezitarea cititorului în fața unor opțiuni explicative la fel de îndreptățite. Acest adevăr se vede cel mai bine în câteva din textele prezentate în această secțiune.

Literatura fantastică are la bază plâsmuirile imaginației și își propune să concureze realul prin imagini misterioase, supranaturale. Ca procedeu artistic universul fantastic este valorificat de romantici. În literatura română Eminescu scrie nuvele romantice, fantastice, lirice și filozofice, Creangă cultivă un înțeles fantastic ca supranatural, miraculos, cu elemente din mitologia universală. Caragiale propune un fantastic de tip realist cu accente tragice” sau parodice. Operele studiate care au ca temă principală fantasticul aparțin atât literaturii universale, cât și celei românești.

In anii copilăriei, personajele din basme, oferă modele de urmat în viața adultă, ca tipar comportamental sau emoțional, de aceea poveștile joacă un rol foarte important din punct de vedere educativ în educația copiilor. Prin intermediul poveștilor, care semnaleză, la nivel metaforic, lupta dintre bine și rău, și situațiile conflictuale întâlnite în structura narativă, copilul învață strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușește comportamente sociale pozitive, precum și modul în care în anumite situații concrete de viață poți găsi cea mai bună rezolvare a lor.

Basmele îmbogățesc viața afectivă a copilului care se identifică cu un anumite personaj sau o anumite situație. Prin intermediul acestora, copilul ajunge să „trăiască” alături de personaje, din punct de vedere afectiv, experiențele acestora și poate să învețe să își exprime propriile trăiri emoționale, concomitent, însușindu-și noțiuni, convingeri și sentimente morale, prin raportarea la personajele pozitive. In tandem cu dezaprobarea comportamentelor negative, copilul deprinde anumite comportamente de tip social, chiar de la personajele din basme. Copiii, curioși din fire, pun întrebări părinților, se bucură pentru victoria personajului cu care se identifică, devin triști sau îngrijorați atunci când personajul respectiv se află în dificultate și învață să își definească propriile emoții în raport cu anumite situații de viață. Cunoașterea de sine a copilului prin intermediul reacțiilor la anumite situații care necesită implicare emoțională prilejuiește cunoașterea/înțelegerea acestuia și de către părinți/ educatori.

Legăturile filială dintre copil și părinte, dar și cea mentorala, dintre copil și profesor, se armonizează și se consolidează facilitate de poveștile copilăriei și implicarea activă a ambelor părți într-o activitate bazată pe istoria povestită. Cei doi adulți îndrumă copilul, prin intermediul poveștilor, comportamentelor și trăirilor afective, spre însușirea unor lecții de viață/abilități, utile mai târziu. Poveștile reprezintă pretextul favorabil pentru a stabili o legătură profundă între părinte/ profesor și copil, prin alocarea unui timp unic, comun. Astfel, cititul sau nararea unei povești poate deveni un ritual al familiei/ clasei, contribuind astfel la definirea unui program comun, de calitate, cu efecte benefice pentru ambele părți și asupra consolidării relațiilor dintre actanți.

Caracterul benefic al poveștilor, ca principal factor educativ pentru etapa de vârstă a copilăriei, sunt situații când părinții/profesorii trebuie să filtreze și să explice copilului anumite imagini/momente în mncție de personalitatea celui mic, distingând între aspectele benefice, mai puțin educative, pentru copil și viitorul său, sau chiar inadecvate. Anumite personaje negative, întruchipate de balaur sau de zmeu, folosite drept „mijloace educative” pentru pedepsirea copilului, (prin apostrofări de genul „Vei păți ca. ..., dacă nu ești cuminte!”), pot fixa anumite frici, care, ulterior, degenera în viața adultă a acestuia. Prezența părintelui/educatorului activă în raportările copilului la poveștile auzite este un factor de echilibru și de securitate care poate „aplana/ îndepărta” o stare de confuzie din partea copilului care abia acum începe să înțeleagă lumea și aspectele ei complexe.

Datoria noastră a tuturor, părinți și educatori, este să conducem copilul spre a iubi poveștile, spre a le asculta cu plăcere. Răspunzându-i copilului atunci când el nu înțelege firul istorioarelor, expresiile sau simbolurile din text și încurajându-l să le creeze pe cele proprii avem în povești o adevărată comoară în

punerea bazelor dezvoltării personale a viitorului adult.

Poveștile îl vor face pe cel mic să își dorească să fie el însuși personajul pozitiv. Mesajul poveștilor va fi mereu faptul că în povești există totdeauna o cale către un final fericit, nu contează câte obstacole întâlnește în drum eroul principal. Normai că de fiecare dată personajul negativ, cel rău, cel mincinos, cel crud, cel zgârcit și urât are de pierdut. Prin intermediul poveștilor, copilul descoperă lumea. Prin lupta dintre bine și rău, copilul învață strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușește comportamente sociale pozitive.

„La orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești. De aceea, avuția povestirilor, pe care au strâns-o oamenii de pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie în vorbă, fie și în scris, a depășit celelalte avuții omenești.” spunea scriitorul și filosoful indian Rabindranath Tagore. De mici copii îndrăgim poveștile. Mai mult decât atât, aceste povești au rolul de a stimula educația și Imaginația copiilor, care învață să descopere lumea minunată a cărților. Poveștile îi permit copilului să pătrundă într-un univers fantastic, plin de mistere și cât se poate de fascinant. Această fascinație îl atrage și încet, încet cu fiecare poveste citită micul ascultător pătrunde în această lume.

Odată pătruns în această lume, cel mic începe să își dezvolte limbajul, dar și să își îmbogățească imaginația. Mai mulți, specialiști spun că poveștile îi ajută pe cei mici să crească frumos. Citirea unei povești poate fi un moment deosebit de relaxant pentru cel mic. Unul dintre cele mai importante lucruri pe care cei mici le învață din povești este diferența dintre bine și rău. În povești ca și în basme, binele învinge întotdeauna. Cel mic va dobândi deprinderi pentru a realiza judecăți de valoare, precum și exprimarea propriilor sentimente într-un mod simplu.

Unele povești le oferă copiilor anumite repere despre cum să acționeze în viață, în diferite situații. Copiii sunt încântați să se asemene cu Harap Alb, cu Greuceanu, dar și cu Făt-Frumos. Se identifică cu personajele și înțeleg că trebuie să învețe anumite comportamente de la aceste personaje fantastice pentru că și ei vor să se asemene lor.

Datoria noastră a tuturor, a părinților, a educatorilor și învățătorilor este să aducem copilul în punctul de iubi poveștile, a le asculta cu plăcere, a răspunde copilului atunci când el nu înțelege firul poveștilor, expresiile sau cuvintele din text. Etapa următoare ar fi aceea de a încuraja copilul să urmeze comportamentele pozitive a personajelor favorite.

Dacă ar fi să rezumăm ceea ce aduce povestea în viața copilului, putem menționa că povestea îl învață pe copil să o asculte, să urmărească firul ei, face legătura dintre imagine și ceea ce se aude, copilul observă descrieri, însușiri, emoții, comportamente și limbaj.

Pentru a stimula interacțiunea cu copilul, uneori este bine să-l punem să ne descrie personajul, să deseneze ceva din poveste, să reproducă dialoguri sau fapte etc. Astfel, apelăm la imaginația lui și îl punem în pielea personajului, îi cerem să acționeze ca ele, creăm un mic joc de rol care sigur îi va plăcea, apoi îl solicităm să descrie emoțiile trăite fiind transpus în personaj. Toate aceste jocuri vor crea legături indistructibile dintre povestitor și micuțul auditor.

Bibliografie:

- ❖ Bonchiș, E., „ Teorii ale dezvoltării copilului”, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2006;
- ❖ Bonchiș, E., Dezvoltarea umană, aspecte psihosociale ' ', Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003.;
- ❖ Bratu, B., „Preșcolarul și literatura ”, Editura Didactică și Pedagogică, 1977;
- ❖ Crețu, T., „Psihologia vârstelor”, Editura Polirom, Iași, 2009.

Poveștile fantastice din tărâmul copilăriei

Prof. pentru învățământ primar, Plopeanu Geanina

Școala Gimnazială Vlaicu Vodă, Brăila

„Toate că povestea este partea cea mai frumoasă a vieții omenești...cu povești ne leagă lumea, cu povești ne adoarme...Ne trezim și murim cu ele. (Mihai Eminescu)

Povestea e o lume în care visurile, dorințele și aspirațiile se pot îndeplini. Fiecare poveste are un farmec aparte, sentimentele, gândurile și ideile pe care le transmite punând în evidență frumusețea lor. Povestea este o plasmuire a creatorului, o lume fără margini care reușește să-l facă pe cititor să se simtă ca făcând parte din această lume. Atunci când citești o poveste și profunzimea cuvintelor te învăluie, spunându-ți parcă povestea lor, îți dai seama de faptul că ai descoperit farmecul acelei povești. Astfel, fiecare cuvânt are o poveste a lui: unul îți va spune o poveste care te va face să plângi, altul te va îndemna să visezi, iar altul va încerca să-ți picteze un mic zâmbet pe chipul fragil. Secretul poveștilor este acela că ele reușesc să te introducă într-o lume nouă, o lume feerică și plină de culoare, o lume a ta.

Fantasticul în literatură "s-a născut" odată cu primele povești, adică își are originea în literatura populară fiindcă omul a aspirat dintotdeauna spre mai mult, spre o lume fantastică în care totul este posibil, spre însușiri și trăsături mult peste cele ale unui om obișnuit, adică fabuloase. Toate aceste năzuințe o au transferat în povești fantastice, cu personaje fantastice, în care era liber să viseze.

Copilăria nu poate fi concepută fără lumea fabulosului oferită de basme, povești și povestiri. În atmosfera aceasta, copilul nu participă motric, ci intelectual și afectiv. Însotind firul povestirii care se deapănă într-o lume total necunoscută uneori, copilul face un imens efort de a și-o reprezenta. El este creatorul propriilor imagini. Efortul lui de a-și imagina și înțelege acțiunea povestirii nu poate fi conceput în afara unei gimnastici imense a memoriei, gândirii, voinței și a limbajului.

Rădăcinile fantasticului românesc își au originea în folclorul nostru, apoi în miturile poporului român și ia amploare odată cu apariția cărților populare. Fantasticul este prezent și în poezie, teatru, film, arte vizuale. El este un produs al fanteziei care, la rândul ei, exprimă nevoia omului de a se desprinde de condiționările lumii exterioare, pentru a se concentra asupra spațiului lăuntric, obsesiilor de natură interioară. În acest sens, este fantastic tot ceea ce nu are legătură directă cu realitatea, ci cu visul, halucinația, reveria, iluzia, misterul, straniul. Fantasticul sfidează cauzalitatea, cronologia, judecata rațională. El se învecinează cu magia, sacrul și miticul, tolerează ceea ce este inexplicabil și refuză explicația.

Paul Hazard, polemizând cu adulții neînțelegători ai universului specific copilului, a spus: "Ce departe se află împărăția copiilor! Ei au bogăția a tot ceea ce încă nu posedă, bogăția minunilor unui posibil. A imagina nu este pentru ei doar primă plăcere; reprezintă și semnul libertății lor; e elanul lor vital. Ei își proiectează visele pe nori; și fără griji, fără interes, fără poveri, ei se joacă și sunt fericiți." Toate aceste lucruri vin să justifice concluzia că acești ani ai fanteziei, ai poveștilor, trebuie valorificați maxim în perioada vârstei școlare.

Copiii trăiesc cu adevărat întâmplările din povești, se identifică cu personajele, iar datoria noastră este aceea de a le da aripi să zboare în depărtări, să le clădim palate de azur în grădini fermecate în care se plimbă zânele cele bune sub clarul lunii. Fiecare joc este situat în afara timpului, este o aserțiune adevărată deoarece pentru copil jocul înseamnă înțelepciunea, după cum spunea L. Blaga, și de aceea copilul, cu toată seriozitatea, cu maxim de participare afectivă, intelectuală se joacă „de-a literatura” constituie pentru copii o modalitate de a călători în spații imaginare, de a cunoaște și de a experimenta realități noi. Ea oferă experiență de viață, lărgind universul cognitiv al elevilor, are un puternic caracter educativ, putând corecta comportamentul copiilor prin implicațiile moralizatoare pe care le presupune. Copilul trăiește alături de personaje emoții, empatizează cu ele, dezvoltându-și capacitatea de a-i înțelege pe ceilalți. În plus, lectura este importantă deoarece provoacă imaginația elevilor, dezvăluindu-le locuri mirifice, populate de personaje fantastice, întâmplări neobișnuite sau evenimente ce aparțin realității. Aceasta este și o modalitate prin care elevul își formează gustul estetic, care îl transformă într-o ființă sensibilă, atentă la ceea ce se află în jurul său.

Personajele pozitive din operele fantastice întruchipează un ideal de frumusețe, de vitejie, de generozitate; ei sunt înzestrați cu puteri supranaturale, iar atunci când nu le dobândesc prin naștere, aceștia sunt ajutați de alți eroi fantastici (în special din lumea animalelor) sau de elemente fantastice. Indiferent prin ce metode sau mijloace, binele iese întotdeauna învingător.

Personajele negative fantastice sunt în opoziție cu personajele pozitive atât din punct de vedere al aspectului fizic, cât și moral: sunt respingători, cu diformități fizice; trăsăturile fizice le sunt hiperbolizate în mod negativ tocmai pentru a le scoate în evidență caracterul moral: sunt malefici, lași⁰și fără inimă.

În concluzie, fantasticul din literatura pentru copii dispune de toate ”ingredientele” necesare pentru a face ca o operă literară să fie obiectul unei lecturi plăcute și incitante atât pentru copii, cât și pentru adulți.

Bibliografie:

Boțiu, V., Mihailuc, H. , (1993), Copilul și lumea sa, Editura de Vest, Timișoara 6

Fantasticul copilărie din perspectiva unui adult

Prof. Ciontescu Daniela

Școala Gimnazială Nr. 1 "George Uscătescu" Tg-Cărbunești

„Copilăria este lumea miracolului și a magiei. Copilăria se termină în momentul în care lucrurile încetează să mai fie uluitoare. Atunci când lumea îți dă senzație de deja-vu, când ești rodat de existență, devii adult.” Eugen Ionescu

Copilăria este cea mai frumoasă și îndrăgită etapă a vieții, pe care cu siguranță nu o vom putea uita niciodată. Pentru mine copilăria reprezintă acel moment în care am trăit totul la maximă intensitate.

Toate jocurile aveau ceva în comun și erau un amestec de mișcare, distracție, voie bună, inteligență și iar distacție. Obligativ toate se desfășurau afară. Nu era niciun loc mai bun decât afară. Sub cerul liber, prin ploaie, vânt, zăpadă. Eram programați să ne distrăm, obligați să mergem în spatele blocului să participăm alături de restul copiilor la momentele care aveau compună copilăria noastră. Poate ultima faza a copilăriei autentice, nepătate de tehnologie, de temeri exagerate. Trăiam cu părinții noștri între complicitate ascunsă în care ei se prefăceau că au încredere deplină în noi, iar noi mimam foarte bine că îi ascultam. Cumva reușeam să ajungem toți la masă, să ne oblojim rănilor inevitabile de pe genunchi și, muștrați și muștruluiți, să găsim puterea să râdem și să fim o familie. Iar cumva liantul acestei existențe care acum mi se pare tot mai fantastică pe măsură ce trăim într-o altă societate în care magia copilăriei de atunci începe să se risipească, era jocul copilăriei.

În următoarele rânduri îmi propun este să fac un top al acestor jocuri care aduceau. Erau toate extraordinare și parcă fiecare se alegeau ca într-o democrație perfectă, în mod deschis, în funcție de numărul de participanți și locul în care se desfășura acțiunea. Evident, era importantă și majoritatea în această democrație. Mai multe fete? Șotron. Mai mulți băieți, rațele și vânătorii. Și dacă eram mulți în general: Țară, țară, vrem ostași. Dar să vorbim puțin despre fiecare joc de luptă, strategie, societate sau de acțiune pură de pe vremea mea.

Șotronul. Jocul acesta al sincronizării, acurateții, desfășurat mai ales într-un picior, era, cred, preferatul fetelor. Ele îl jucau 90% din timp. Aveai neapărat o persoană, de multe ori aceeași, care desena omulețul acela amuzant. Ea era specialistă în trasarea liniilor și curbilor, precum și în alegerea spațiului care rămânea locul în care se desfășura acțiunea mult timp.

Țară, țară, vrem ostași. Acum mi se pare că jumătate din jocurile de succes de la televizor au la bază acest extrem de captivant joc despre strategie, inteligență și forță. Pentru cei care nu știu sau nu își amintesc, se formau două echipe. Ideal de 5-8 componenți fiecare. O echipă striga "țară, țară, vrem ostași", cealaltă întreba pe cine. Iar cel ales se năpustea să rupă bariera din brațe. Dacă pierdea, rămânea captiv și trebuia să lupte cu noua echipă, ca și cum era a lui. Echipa cu cei mai mulți prizonieri, câștiga.

Rățele și vânătorii era ceva mai brutal, dacă ar fi să gândim în termenii parentingului de astăzi. „Rățuștele” erau în mijlocul unui grup și erau vâdate cu o minge. Dacă erai lovit, erai scos din joc. Aveai câteva vieți, și dacă le pierdeai, ieșeau din loc.

Coarda. Un joc eminamente feminin, la care băieții participau doar ca să ne facă pe plac și să râdem de ei și cu ei. Acum pare că rolurile s-au schimbat și băieții o folosesc mai mult ca noi.

Lapte gros. Ce să zic. Un joc mai ales al băieților, care ar putea fi interzis în alte țări dacă este jucat fără supraveghere. Nu știu cum au scăpat fără răni sau dureri serioase de spate mulți dintre prietenii mei din copilărie. Era jucat în spatele blocurilor, în holurile școlilor și sălile de clasă.

De-a v-ați ascunselea chiar nu mai are nevoie de nicio prezentare. Mie îmi plăcea cel mai mult când îl jucam pe dealuri sau în pădure. Era genul de momente care ajută autorul pasionat de mai târziu să scrie romanele copilăriei altor generații.

Mima. Un joc mai degrabă adus în copilăria noastră de peste hotare. Sau așa am simțit eu. Până nu am avut acces la filme, nu era la mare modă printre puștii din spatele blocului.

Copiii sunt îngerii pământești ai lui Dumnezeu care cred în puterea fantasticului! Ei sunt capabili să schimbe o viață, ei aduc bucurie acolo unde există tristețe, aduc pace acolo unde există ură și răzbunare, aduc poftă de viață acolo unde aceasta nu mai există. Da, copiii sunt o valoare și un dar de la Dumnezeu. Neîncetat avem de învățat de la ei.

Într-adevăr, cei mai frumoși ani din viața omului sunt anii copilăriei, iar cel mai frumos loc din lume este cel al nașterii. De aceea, de fiecare dată când ne întoarcem la „ulița copilăriei”, ne cuprind emoțiile și simțim cum ne încărcăm cu energii benefice.

Bibliografie: <https://elacraciun.ro/jocurile-copilariei-mele>

Fantasticul în ochii elevilor mei

*Prof. inv. primar GAVRILEI MIHAELA,
Liceul Teh. Economic „Nicolae Iorga”, Pașcani, Jud. Iași*

Fantasticul este o categorie estetică care cultivă cu consecvență, la modul pragmatic, lumile, personajele și întâmplările fantastice.

Pe de altă parte fantasticul este o categorie estetică deosebit de elastică și tolerantă. Într-un sens foarte general, țin de spațiul fantasticului și miraculosul, fabulosul, feericul, supranaturalul, neobișnuitul, etc.

Tema lumilor fantastice este însă o temă cu o adâncă și bogată tradiție. Ea apare în mituri, basme, povești, legende, balade, epopei, poeme eroice, povestiri, nuvele de unde cu drag elevii mei se inspiră în crearea compunerilor cu temă fantastică. În acest sens, este fantastic tot ceea ce nu are legătură directă cu realitatea, ci cu visul, halucinația, reveria, iluzia, utopia, misterul, straniul. Lumea fantastică în ochii copiilor este o lume cu propria ei organizare, cu propriile ei condiții de existență, cu propria ei logică.

Pentru fiecare copil același basm are altă interpretare și fiecare copil înțelege altceva din fiecare poveste. Ei sunt creativi, originali și surprinzători.

Fantasticul cere satisfacerea a trei condiții. Mai întâi, textul trebuie să-l oblige pe copil să considere lumea personajelor drept o lume a ființelor vii astfel încât el să ezite între o explicație naturală și una supranaturală a evenimentelor evocate. Apoi această evocare poate fi de asemenea împărtășită de unul dintre personaje: astfel rolul cititorului este, încredințat unui personaj și, în același timp, ezitarea capătă o reprezentare, ea devine una dintre temele operei, în cazul unei lecturi naive cititorul real se identifică cu personajul. În fine, ultima condiție cere cititorului să adopte o anumită atitudine față de text care să nu fie considerată nici alegorică, nici poetică.

Fantasticul nu durează decât doar atât cât ține ezitarea: ezitarea comună a personajului și a cititorului, aceștia fiind chemați să decidă dacă ceea ce percep ține sau nu de realitate. La sfârșitul povestirii, cititorul, dacă nu personajul însuși ia o hotărâre, optează pentru o soluție sau pentru cealaltă și prin însuși gest fapt părăsește sfera fantasticului. Dacă el îl consideră că legile realității sunt neștirbite și că ele permit explicarea fenomenelor descrise înseamnă că opera aparține unui alt gen: straniul. Dacă, din contră, el conchide că numai admitând legi ale naturii, fenomenul poate fi explicat, pătrundem într-un alt gen, în sfera miraculosului.

Elevii iubesc mult Universul Miraculosului deoarece este în mod natural populat de balauri, de licorni și de zâne, aici miracolele și metamorfozele sunt continue, bagheta magică este folosită mereu: talismanele, geniile, elfii și animalele recunoscătoare abundă, zânele bune împlinesc într-o clipă dorințele orfanelor meritoase.

În universul evocat de text se produce un eveniment, o acțiune care ține de supranatural sau de falsul supranatural, la rândul său, aceasta provoacă o reacție a cititorului implicit (și în general a eroului povestirii):

am denumit această reacție ezitare iar textele care îi dau viață texte fantastice. O condiție esențială de care elevii trebuie să țină seama în realizarea unui eseu fantastic, este prezența lumii reale, ca factor de referință și opoziție.

„Fără realism nu există fantastic”. (Jean Fabre)

Literatura științifico — fantastică

Nume și prenume autori: Popa Maria Irina / Costan Cerasela

Școala Gimnazială Specială „Maria Montessori” Bacău

Literatura științifico-fantastică este considerată unul dintre cele mai creative genuri existente. Prezentarea personajelor ce iau partea la acțiune, cadrele în care se întâmplă aceasta, dar și modul în care sunt relatate întâmplările, fac din acest gen unul extrem de captivant. Toate acțiunile de domeniul fantasticului sunt puse pe seama personajelor, iar tehnologia este adesea un subiect dezbătut și utilizat pentru dinamizare.

Literatura științifico-fantastică este în general o încercare de a prezice viitorul.

Două tendințe distincte se conturează, în principal, atunci când vine vorba de literatura SF. Ambele au, însă, același punct de pornire: conceptul de știință. În acest caz, majoritatea operelor din acest gen se concentrează fie pe descrierea unei lumi unde aceasta domină, unde tehnologia a atins noi culmi și a devenit indispensabilă, fie pe aventurile unui individ atipic (humanoid, robot, un mutant cu puteri ieșite din comun), care încearcă să se integreze într-o lume tipică, normală, cu care cititorii sunt obișnuiți.

În ambele cazuri, cititorul va găsi ceva neobișnuit și nefamiliar, care îi va crea o senzație de straniețe și, deci, care îl va face să citească în continuare. Noul a atras întotdeauna, de aceea, atunci când omul întâlnește ceva cu totul diferit de ceea ce cunoaște, va fi imediat captivat și interesat de acel ceva. Acesta este mecanismul pe care se bazează literatura SF și motivul pentru care este atât de gustată în orice epocă.

Literatura fantastică românească se bucură de numeroase exemplare de cărți din care poți alege ceea ce consideri potrivit, în funcție de subiectul pe care ai vrea să îl citești. Există chiar și literatură fantastică romantică, potrivită pentru visători și pentru cei ce își doresc să trăiască povești de iubire fantastice prin intermediul personajelor din carte.

Adevărul e că literatura științifico-fantastică este mult mai apropiată de basm, de romanul polițist, de literatura de aventuri, de cea magică și exotica, decât de povestirea fantastică.

Literatura S.F. este una exotica, cu precizarea că exotismul nu mai privește o pată albă de pe glob, ci se referă la galaxii, stele, planete lumi necunoscute nouă până atunci, dar populate (în exotism intră și descrierea ritualurilor).

În timp ce fantasticul reprezintă o breșă și, implicit, o agresiune a iraționalului în real, fantasticul științific păstrează mereu legătura rațională cu acesta, ceea ce face ca, în cele din urmă, el să se poată transforma, printr-o interpretare adecvată, într-un real. S.F.-ul este un real plauzibil, posibil sau virtual, fantasticul este un ne-real.

Fantasticul este o atmosferă, un decor cu precădere psihic, o tensiune întreținută printr-o tehnică și, poate, o estetizare a fricii. Prin mentalitatea ei, literatura S.F. reprezintă o estetizare a curiozității. Ambele sunt ficțiuni, dar în timp ce fantasticul este o revelație cu accentul pus pe irațional, S.F.-ul este o deducție, un produs al rațiunii, care nu renunță la această esență nici în momentele de sofisticare sau de joc.

Literatura S.F. are câteva merite incontestabile:

- a popularizat câteva din cuceririle științifice, familiarizând cititorul de rând cu acestea. Orice copil își va vorbi dezinvolt despre teleportare, de spațiile și timpurile paralele, de găurile negre, de tunelul timpului (sau al spațiului), de laser, de cipură, de galaxii;
- a lărgit aria fantasticului, prin includerea unor mecanisme, trucuri, procedee sau posibilități noi;
- a „îmblânzit” spațiul extraterestru;
- a întors un public devenit inert, indiferent spre lectură (chiar dacă nu întotdeauna de cea mai bună calitate);
- indirect a democratizat lumea (e drept că a și „globalizat”-o!).

În literatură, fantasticul a îmbrăcat de-a lungul timpului, numeroase forme de manifestare și de expresie. Există un fantastic al situațiilor primordiale, al timpurilor originale manifestate prin hierofanii și acte revelatorii. Basmelor au creat o lume fabuloasă, în care erorii excepționali se luptă cu forțele răului pentru a asigura victoria binelui. Fantasticul propriu-zis, apare odată cu literatura modernă, având ca trăsături definitorii intruziunea faptului neobișnuit în banalul cotidian, fără a se găsi explicații plauzibile pentru insolitul acestei situații.

Literatura SF este scrisă în proză, subscriindu-se genului epic, ceea ce demonstrează că epicul este genul tuturor potențelor limbajului, forma în care se toarnă adevărata fantezie, care nu cunoaște bariere, declanșând resorturi care proiectează lectorul între viitor și trecut, în spații și dimensiuni infinite, supradimensionând și determinând o diseminare și o congruență ce converg către universurile lăuntrice ale literaturii, căci ”textul nu este decât lista deschisă a focurilor limbajului, acele focuri vii, luminoase, acele lumini intermitente, acele trăsături hoinare dispuse în text ca niște semințe și care înlocuiesc în chip avantajos pentru noi acele ”semina aeternitas”, noțiunile comune, asumțiunile fundamentale ale vechii filozofii”.

(Roland Barthes).

Tema lumilor fantastice este însă o temă cu o adâncă și bogată tradiție. Ea apare în mituri, basme, povești, legende, balade, epopee, poeme eroice, povestiri, nuvele. Romanul însuși, care este o creație a lumii moderne, face din spațiul lumilor fantastice un spațiu frecventat cu asiduitate. Dar fantasticul este prezent și în poezie, teatru, film, artele vizuale. El este rezultatul unei rafinări a anticeii distincții dintre mimesis și phantasia, el este un produs al fanteziei care, la rândul ei, exprimă nevoia omului de a se desprinde de condiționările lumii exterioare, pentru a se concentra asupra fantasmelor, viziunilor, obsesiilor de natură interioară.

Este fantastic tot ceea ce nu are legătură directă cu realitatea, ci cu visul, halucinația, reveria, iluzia, utopia, misterul, straniul. Fantasticul sfidează cauzalitatea, cronologia, contingentele vieții, judecata rațională și pretențiile științelor. El se învecinează cu magia, sacrul și miticul. Repudiaza verosimilul și verdictul, cultivă ruptura planurilor existenței, tolerează ceea ce este inexplicabil și refuză explicația. Lumea fantastică este o lume cu propria ei organizare, cu propriile ei condiții de existență, cu propria ei logică. Odată acceptat, fantasticul poate deveni un spațiu al unui alt tip de normalitate.

Literatura fantastică este un tip modern de literatură narativă, caracterizat prin mister, suspans, incertitudine.

Deși fantasticul în sens larg este prezent nu numai în artă, ci și în multe alte manifestări ale spiritualității omenești din cele mai vechi timpuri, literatura fantastică recunoscută ca o specie literară aparte abia din sec XIX-lea.

Proza fantastică se caracterizează prin apariția subită a unui element misterios, inexplicabil, care perturbă ordinea firească a realității.

Se pot delimita următoarele tipuri de fantastic:

1 . Miraculosul (mitico-magic și superstițios) își are sursa în folclor (credințe, superstiții, practici arhaice).

Ex: Mircea Eliade, Domnișoara Christina, Șarpele; Vasile Voiculescu, Lostrița, șarpele Aliodor, Pescarul Amin.

2. Fabulosul feeric - întâlnit în basme , în care evenimentele și personajele pot să contrazică legile naturale: zmeii, balaurii etc.; luptele dintre zmei și feții-frumoși.

Ex: Prâslea cel voinic și merele de aur.

Fantasticul parabolic-simbolic întâlnit în proza poetică (lirică) în care sentimentul transcendentului este generat prin metaforă și simbol, alegorie.

Ex: Edgar Allan Poe, Omul făcut bucăți; Mircea Cărtărescu, Nostalgia.

Fantasticul absurd - întâlnit în proza vizionară, bazată pe exacerbarea subiectivității, pe introversiune și realitate interioară.

Ex: Franz Kafka, Metamorfoza

Literatura științifico-fantastică (literatura de anticipație științifică)

Verosimilul este anulat prin "împingerea la absurd" a logicii și rațiunii, prin absolutizarea științei.

Ex: Jules Verne, 20 000 de leghe sub mări.

Dintre temele cel mai frecvent abordate în literatura fantastică amintim:

- Viața ca vis (Sărmanul Dionis, Mihai Eminescu);
- Transmigrarea sufletelor, călătoria în timp (Sărmanul Dionis)
- Oprirea timpului (La tigănci, Mircea Eliade; Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte);
- Călătoria în spații ideale, abolind legile fizice (Sărmanul Dionis); - pactul cu diavolul (Lostrița, Vasile Voiculescu); - animalul totemic (Pescarul Amin, Lostrița, Vasile Voiculescu);
- Strigoii (Domnișoara Christina, Mircea Eliade).

Curentul romantic creează literatura fantastică modernă (E.T.A. Hoffmann, E.A. Poe,

Adalbert von Chamisso) în literatura română, scriitorii interbelici (Mircea Eliade, Vasile Voiculescu și Cezar Petrescu) exploatează posibilitățile fantasticului, având ca punct de plecare proza romantică eminesciană. Lor le urmează, în etapa contemporană, Ștefan Bănuțescu, Fănuș Neagu și Ștefan Agopian.

Lumea fantasticului

Scoala Gimnazială Specială 6 „Maria Montessori”, Bacău

Prof. coordonator: Lăcătușu Elena Loredana, Braga Camelia

Fantasticul este ceva ireal, iluzoriu, imaginar, care nu există în realitate, este ficțiune, este intruziunea supranaturalului într-un cadru realist, fapte inexplicabile.

Fantasticul în literatură s-a "născut" odată cu primele povești, adică își are originea în literatura populară fiindcă omul a aspirat dintotdeauna spre mai mult, spre o lume fantastic în care totul e posibil, spre însușiri și trăsături mult peste cele ale unui om obișnuit, adică fabuloase.

Fantasticul are câteva trăsături importante care-l definesc: existența celor două planuri (real — ireal), dispariția limitelor de timp și spațiu, compoziția gradată a narațiunii pentru a întreține tensiunea epică, ezitarea cititorului în a opta pentru o explicație și finalul ambiguu.

Personajele pozitive din operele fantastice întruchiează un ideal de frumusețe, de vitejie, de curaj, de generozitate; ei sunt înzestrați cu puteri supranaturale, iar atunci când nu le dobândesc prin naștere, aceștia sunt ajutați de alți eroi fantastici (în special din lumea animalieră) sau de elemente fantastice. Indiferent prin ce metode sau mijloace binele iese întotdeauna învingător.

Personajele negative fantastice sunt în o poziție cu personajele pozitive atât din punct de vedere al aspectului fizic cât și moral: sunt respingători, cu diformități fizice; trăsăturile fizice le sunt hiperbolizate în mod negativ tocmai pentru a le scoate în evidență caracterul moral: sunt malefici, sunt lași și fără inimă.

În concluzie, fantasticul din literatura pentru copii dispune de toate "ingredientele" necesare pentru a face ca o operă literară să fie obiectul unei lecturi plăcute și incitante atât pentru copii cât și pentru adulți.

H. P. Lovecraft spunea: „o povestire este fantastică pur și simplu dacă cititorul resimte un profund sentiment de frică și spaimă, dacă recunoaște prezența lumilor și a puterilor insolite”.

Teoreticianul Roger Caillois, în eseu „În inima fantasticului”, consideră fantasticul o ruptură, o amenințare insolită, care parcurge, în general, următoarea schemă: ordine - ruptură revenire la ordine.

Concluzii: Dintotdeauna omul a nutrit o năzuință secretă spre alte lumi, imaginare, pe care să le opună lumii existente, limitatoare pentru orizontul de aspirații al ființei umane, Fantasticul propriu-zis este bazat pe ruperea pereților limitați ai realului, pe intruziunea faptului insolit în banalul cotidian, fără a explica insolitul acestei situații. Fantasticul este expresia schimbării, reale sau anticipative, a legilor universului cotidian, reprezintă aspirația de transcedere, de reluare în posesie ale puterilor originare ale arhetipului, pierdute prin uitare. Fantasticul implică ideea de mijloc de transport care străbate limitele dintre real și ireal. Transportarea se poate face prin vis sau de către ființe fantastice. Oricum s-ar manifesta și sub orice formă, operele literare fantastice reușesc să incite imaginația atât copiilor cât și adulților ,trimițându-i într-o lume unde totul este posibil sau conducându-i către o lume unde să facă ei totul posibil.

BIBLIOGRAFIE

- Studii critice
- Mihaela Albu, Literatura pentru copii. Discursul epic, Edit. Universitaria, Craiova, 2007 Marin
- Beșteliu, Realismul literaturii fantastice, Edit. Scrisul Românesc, Craiova, 1975
- George Călinescu, Istoria literaturii române de la origini până în prezent, Edit.
- Vlad&Vlad, Craiova, 1993 .
- Nicolae Ciobanu, Între imaginar și fantastic în proza românească Edit. Cartea Românească, București, 1990
- Mihai Coman, Izvoare mitice, Edit. Cartea Românească, București, 1980
- Adrian Marino, Hermeneutica ideii de literatură, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1987
- Françoise Revaz, Jean-Michel Adam, Analiza povestirii, Edit. Institutul European, Iași, 2003

Aventură cu PAXI

Prof. Vraciu Adriana Daniela

Școala Gimnazială Specială "Maria Montessori", Bacău

Casian este un elev de clasa pregătitoare, pasionat de tot ceea ce ține de Univers. Încă de mic îi plăcea să asculte poveștile despre lumea înconjurătoare, cosmos și elementele acestuia. Adesea, însoțit de tatăl său, mergea la Observatorul Astronomic din oraș pentru a observa planetele și pentru a afla cât mai multe informații despre componența acestora.

Așa se face că într-o zi de sâmbătă, pe când participa la Clubul de astronomie alături de alți copii de diferite vârste, pe marele ecran din sala de proiecții rula o poveste, poveste căreia nu îi fusese dat nici un nume până la momentul prezentării ei. Protagonistii erau ursul polar Vladimir care venea de la Polul Nord și pinguinul Jack care trăia pe ghețarii de la Polul Sud.

În timpul explorării Pământului, ursul polar, care venea dinspre Polul Nord a nimerit într-un igluu, tocmai la Polul Sud. Aici l-a cunoscut pe pinguinul Jack, simpatic, primitiv și tare amuzant. Acesta a vrut să îl găzduiască în "căsuța" lui, însă Vladimir a preferat să rămână afară, să privească puzderia de stele ce se oglindeau pe bolta cerului. În acea noapte, stelele erau de o sclipire cum rar îți era dat să vezi!

Stând ei de vorbă, aceștia au descoperit că amândoi aveau pasiuni comune: le plăcea să călătorească pentru a afla cât mai multe lucruri despre planetele sistemului solar.

- Ce frumos ar fi să putem zbura printre stele! spune Vladimir.

- Am eu o soluție! completează Jack. Știu eu un loc în care se găsește un submarin prins în gheață. Din rămășițele lui ne-am putea construi o rachetă cu ajutorul căreia să ne putem împlini visul.

Parcă cineva le-a citit gândurile celor doi, căci imediat în fața lor a și apărut o creatură de dimensiune medie, de culoare verde. Acesta se deplasa prin fața lor cu ajutorul unei farfurii zburătoare roșii. Avea două antenuțe care ieșeau din casca de astronaut și un rucsac cu propulsoare. Cu toate că cei doi au fost uimiți la vederea unei asemenea figuri, totuși nu se crease panică și nesiguranță în rândul lor. Dimpotrivă, Vladimir și Jack erau tare încântați, îl vedeau ca pe o "salvare" pentru îndeplinirea marelui vis.

- Bună! Eu sunt Paxi și vin de pe o planetă îndepărtată. Allyo se numește planeta mea. De fapt, ea este o exo-planetă. Am venit aici la voi ca să vă întâlnesc și să vă vorbesc despre aventurile mele spațiale.

Vladimir, Jack, sunteți pregătiți să explorați sistemul vostru solar? se adresa în mod direct celor doi prieteni.

Aceștia rămaseră înmărmuriți. Era de necrezut că Paxi știa care le erau numele.

Eu ador să mă uit la stele! Nu-i de mirare că multora dintre voi le place asta. Oare nu ar fi mai bine să vă uitați din spațiu? Hai...pregățiți-vă, amici! Chiar acum plecăm în aventură!! Împreună vom avea o aventură spațială grozavă!

Jack și Vladimir nici nu mai avură timp să realizeze ceea ce li se întâmpla, căci Paxi îi trase imediat în nava lui de astronaut.

Uite.. .priviți! Începu Paxi. Ea este planeta voastră, Pământul! Puteți vedea că jumătate din ea este iluminată și jumătate întunecată. Pământul se rotește. Jumătatea Pământului care este întoarsă către Soare este iluminată, astfel încât aici este zi, în timp ce cealaltă parte este întoarsă către Soare, astfel încât acolo este noapte. Pământul necesită 24 de ore pentru o rotire completă; altfel spus, o zi întreagă!

Uitați-vă, camarazi! Acolo este Luna care se rotește sau, cum spunem noi, orbitează în jurul Soarelui. Știați că Pământul orbitează în jurul Soarelui în timp ce se rotește? Pământul și Luna stau întotdeauna împreună. Pământul necesită un an întreg pentru o buclă completă. Haideți să ne apropiem mai mult de Soare, dar nu vreau să mergem prea aproape ca să nu mi se ardă din nou antenele! Ahhh!! Arde aici! Soarele este steaua noastră, este foarte fierbinte și ne dă lumină și cădură. Așadar, Pământul nu este singur, ci este una din cele opt planete care orbitează Soarele.

He he hey.. acum vi se pare? Sunteți gata să ne uităm la ele?

Cuprins de emoții, Pinguinul Jack deja nu mai avea cuvinte; doar Vladimir ce mai putea îngăima câteva vorbe, dar și acelea fără înțeles.

Pentru început, să vă prezint planetele cele mai apropiate de Soare, spuse Paxi entuziasmat. Găsim patru planete mici și stâncoase: Mercur, Venus, Pământul și Marte. Mercur este foarte aproape de Soare și este cea mai mică planetă a sistemului solar. Venus este foarte fierbinte, are un aer gros și foarte dens, toxic pentru oameni. Mai bine să îmi țin strâns casca, deoarece acest aer este toxic și pentru mine!

Împreună am văzut deja Pământul, planeta voastră. Este foarte deosebită, știți? Este singura planetă din sistemul solar care este acoperită cu apă sub formă lichidă (râuri, lacuri și oceane) și este singura pe care există viață.

Planeta Marte este acoperită cu un praf ruginiu, ceea ce îi conferă o culoare roșieportocalie. De aceea, oamenii o numesc Planeta roșie.

Priviți aici! După Marte sunt multe bucăți mici de rocă; aceștia se numesc asteroizi și sunt milioane din acestea! Ei formează centura de asteroizi și orbitează și în jurul Soarelui.

Mai departe de Soare sunt patru planete uriașe, mult mult mai mari decât Pământul. Sunt planetele Jupiter și Saturn, giganții de gaz, și Uranus și Neptun, giganții de gheață.

Jupiter este cea mai mare planetă din sistemul nostru solar. Este atât de frumoasă cu dungile ei colorate de gaz, nu-i așa? Marea pată roșie pe care o vedeți este ca un vârtej de furtună care ar putea cuprinde trei planete ca Pământul. Știați că multe planete au propria lor lună? La fel ca Pământul, Jupiter are peste 60!

Dar uitați-vă și la Saturn, cu inelele sale spectaculoase! Inelele sunt formate din miliarde de bucăți minuscule de gheață, rocă și praf.

Uranus, și apoi Neptun, sunt realmente reci și furtunoase, așa că nu mi-ar plăcea să-mi petrec concediul acolo! mai adăugă Paxi înfrigurat.

Ei bine, dragii mei, am văzut toate planetele din sistemul nostru solar și unii asteroizi. Acum, ce credeți că

urmează să facem? îi întrebă Paxi pe cei doi.

- Cum? Mai urmează încă o surpriză? întrebă surprins ursul Vladimir în timp ce pinguinul Jack era în continuare înmărmurit de tot ceea ce văzuse atât de aproape, în întreg universul.

- Nu sunteți curioși să vedeți mai multe? continuă Paxi la fel de entuziasmat. Vreau ca să călătorim împreună și mai departe de Soare, Brrr!!! Simțiți diferența? Aici este foarte rece și întuneric.

Am ajuns fix pe planeta Pluto! Aceasta este o planetă pitică. Este cea mai îndepărtată planetă de Soare!

Extraordinar!! Ce sunt toate aceste obiecte întunecate? Arată mai degrabă ca niște mingi uriașe murdare de zăpadă.

Stați puțin! Unul se îndreaptă către noi! Detectez că aceasta este o cometă formată din rocă și gheață.

Puteți să constatați că seamănă cu asteroizii pe care i-am văzut anterior, dar credeți-mă când vă spun: sunt foarte diferite! Aceasta se îndreaptă către Soare dar, cu siguranță, data viitoare când vă voi mai lua cu mine, vom studia una împreună.

Dragilor, acesta este Sistemul Solar: o stea, Soarele, opt planete, peste o sută de luni și milioane de asteroizi și comete. Ce loc fascinant ați descoperit astăzi!! Până data viitoare, vă salut noii mei prieteni!

Paxi se făcu brusc nevăzut iar Vladimir și Jack nici nu apucaseră măcar să îi mulțumească pentru tințul atât de prețios petrecut împreună. Cei doi ajunseră din nou afară, sub cerul liber. Numai că de data aceasta, afară era zi!

Copiii clubului de astronomie vizionaseră cu interes filmul prezentat iar pentru că nu purta un nume, au fost nevoiți ei să îi caute unul. În urma dezbaterilor dintre micii exploratori au căzut de acord ca filmul să fie numit cu acronimul "POLARIS".

Și uite așa băiatul nostru, Casian, s-a întors acasă în acea zi de sâmbătă cu un bagaj mai bogat de cunoștințe despre planetele sistemului nostru solar și mai dornic de a reveni la activitățile clubului în următoarea zi de sâmbătă.

Copilul și fantasticul

Prof. Mărgărit Corina Emanuela

Liceul Tehnologic „Constantin Cantacuzino” Băicoi, Prahova

Structura: Școala Gimnazială „Dumitru Ghenoiu” Băicoi, Prahova

Literatura fantastică este tărâmul magic al copilăriei, tărâmul unde fiecare copil visează că este un erou, tărâmul unde trăiesc zâne, spiriduși, unde totul e posibil, locul unde copilăria nu se termină niciodată.

Copiii sunt familiarizați cu literatura fantastică încă din primii ani ai copilăriei cărțile cu personajele preferate devin repere în dezvoltarea lor viitoare. Încă din primii ani călătoresc în țara minunilor alături de neînfricată Alice, călătoresc pe aripile vântului spre Țara de Nicăieri alături de Peter Pan și prietenii lui și se luptă cu fiorosul pirat pe corabia fermecată.

Literatura fantastică este un instrument în educarea copiilor, aceștia învață din numeroasele basme că binele triumfă întotdeauna, că trebuie să fii ascultător, să îi respecti pe cei din jurul tău, că orice faptă bună este răsplătită. Prin intermediul basmelor, copiii învață că „minciuna are picioare scurte” că întotdeauna, indiferent de rezultate, trebuie să spui adevărul. Un exemplu bun este povestea „Pinocchio” de Carlo Collodi, din paginile acestei cărți, copiii învață să spună mereu adevărul și de asemenea consecințele pe care le produce minciuna în viața unui om.

Lumea fantastică a poveștilor, a basmelor a rămas de-a lungul timpului locul cel mai îndrăgit de copii, începând cu primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Adult fiind, tânjești după acele timpuri în care totul era posibil, în care totul era plin de culoare și de lumină.

Copiii își însușesc din paginile acestor cărți înțelepciunea populară, producând o impresie puternică asupra imaginației și sensibilității lor, prin învățăturile desprinse.

Literatura fantastică își are originea în literatura populară, iar folclorul românesc este un izvor nesecat de inspirație pentru scriitorii culți.

În basmele populare românești, fantasticul se împletește cu realul, personajele sunt fabuloase, cu puteri supranaturale, se pot metamorfoza. În basme totul este posibil, realul și irealul merg mână în mână, timpul și spațial nu au limite, este un timp atemporal, iar spațiul se desfășoară în locuri bine delimitate (tărâmul oamenilor și tărâmul celălalt unde trăiesc ființe fabuloase, cu puteri supranaturale și înfățișare neobișnuită.)

Cele mai întâlnite teme identificate în basme sunt: lupta dintre bine și rău din care binele întotdeauna triumfă, iubirea, împăratul fără urmași, călătoria inițiativă, superioritatea mezinului etc.

Personajele din basmele populare reprezintă idealul de frumusețe fizică și morală, Făt-Frumos și Ileana Cosânzeana sunt cele două personaje reprezentative ale operelor populare. Aceste personaje sunt înzestrate cu puteri supranaturale, sunt frumoase atât la trup cât și la suflet, miloase cu cei aflați în suferință, sunt ajutați de personaje devotate și la final sunt răsplătiți pentru bunătatea, credințioșia și generozitatea lor. De asemenea,

în literatura populară, apar personaje antagonice, negative, pentru a scoate în evidență trăsăturile protagoniștilor. Aceste personaje negative sunt în antiteză cu personajele pozitive, sunt respingători atât fizic cât și moral, iar scopul este acela de a pune în lumină caracterul frumos al protagoniștilor.

Nu doar în literatura poporului român se valorifică această temă, aceasta este prezentă în cultura fiecărui popor, iar literatura universală este bogată din acest punct de vedere.

Așa cum Peter Pan visa la o lume în care copilăria va fi eternă, așa fiecare copil își imaginează că trăiește atâtea povești de viață câte cărți citește. Fiecare carte citită este o viață trăită. Lumea fantastică a literaturii ne poartă pe aripile imaginației și ne deschide noi orizonturi de cunoaștere.

O carte iubită de copii este „Micul Prinț” de Antoine de Saint-Exupéry, unde fantasticul se împletește cu realul. Fiecare copil și-a imaginat că este prințul care călătorește printre stele, că are floarea lui magică pe care o îngrijește, astfel responsabilizându-l, că are prieteni din lumea ființelor necuvântătoare, vulpea plină de înțelepciune. „Micul Prinț” a fost votată ca fiind cea mai bună carte a secolului XX în Franța și una dintre cele mai răspândite cărți din lume, tradusă în trei sute șaptezeci și una de limbi. Nu contează rasa, culoarea, naționalitatea pentru ca un copil să trăiască magia din paginile cărților, ca să se identifice cu eroul cărții, să călătorească prin univers. Această carte este plină de profunzime și de înțelepciune, din paginile scrise de Antoine de Saint-Exupéry se desprind învățături de viață pe care fiecare copil și adult trebuie să le trăiască sunt adevăruri de viață spuse de înțeleapta vulpe. „Se vede clar numai cu inima. Ce este esențial este invizibil ochilor.” Alte mesaje pline de înțelepciune: „Devii responsabil, pentru totdeauna, pentru ce ai îmblânzit.” Și „Numai timpul petrecut cu floarea ta face ca ea să fie atât de prețioasă.” Mesajele vulpii sunt fără îndoială cele mai înțelepte și fascinante citate ale cărții pentru că ele se referă la natura umană, la relațiile pe care omul le construiește cu cei din jurul său.

În concluzie, literatura fantastică reprezintă primul pas spre cunoaștere al copiilor, prima călătorie în lumea magică a cărților care îi va purta pe aripile imaginației pentru a descoperi lumi noi și orizonturi neștiute.

Copilul și fantasticul

Prof. Dumitu Ionuț Cătălin,

Școala Profesională Specială "Ion Teodorescu" Slobozia

Poveștile și basmele au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Mai întâi ascultându-le și mai târziu prin lectura lor, copiii își însușesc din basme și povești comoara nesfârșită a înțelepciunii populare, ele producând o impresie puternică asupra imaginației și sensibilității copiilor, prin morala lor pozitivă și ușor de recepționat. Fantasticul este ceva ireal, iluzoriu, imaginar, care nu există în realitate, este ficțiune, este intruziunea supranaturalului într-un cadru realist, fapte inexplicabile. Fantasticul în literatură s-a "născut" odată cu primele povești, adică își are originea în literatura populară fiindcă omul a aspirat dintotdeauna spre mai mult, spre o lume fantastică în care totul e posibil, spre însușiri și trăsături mult peste cele ale unui om obișnuit, adică fabuloase. Toate aceste năzuințe omul le-a transferat în povești fantastice cu personaje fantastice în care era liber să viseze. Rădăcinile fantasticului românesc își au originea în folclorul nostru, apoi în miturile poporului român și ia amploare odată cu apariția cărților populare și, mai târziu, romantismul este curentul literar care îl cultivă în mod deosebit.

Fantasticul are câteva trăsături importante care-l definesc: existența a celor două planuri (real—ireal), dispariția limitelor de timp și spațiu, compoziția gradată a narațiunii pentru a întreține tensiunea epică, ezitarea cititorului în a opta pentru o explicație și finalul ambiguu. Personajele pozitive din operele fantastice întruhidează un ideal de frumusețe, de vitejie, de curaj, de generozitate; ei sunt înzestrați cu puteri supranaturale, iar atunci când nu le dobândesc prin naștere, aceștia sunt ajutați de alți eroi fantastici (în special din lumea animailieră) sau de elemente fantastice. Indiferent prin ce metode sau mijloace binele iese întotdeauna învingător. Personajele negative fantastice sunt în opoziție cu personajele pozitive atât din punct de vedere al aspectului fizic cât și moral: sunt respingători, cu diformități fizice; trăsăturile fizice le sunt hiperbolizate în mod negativ tocmai pentru a le scoate în evidență caracterul moral: sunt malefici, sunt lași și fără inimă.

În concluzie, fantasticul din literatura pentru copii dispune de toate "ingredientele" necesare pentru a face ca o operă literară să fie obiectul unei lecturi plăcute și incitante pentru copii. Fantasticul este o categorie estetică dată destul de recentă. În literatura cultă abia scriitorii romantici sunt aceia care cultivă cu consecvență, la modul pragmatic, lumile, personajele și întâmplările fantastice. Cultul pentru fantastic ține în acest caz de un program estetic de factură anticlasicistă, orientată spre toate formele de libertate a spiritului și spre eliberarea imaginației creatoare de limitele ei raționale și logice. Literatura tradițională pentru copii —legende, mituri și povești — oferă copiilor o mai bună înțelegere a lumii. Fiecare poveste se bazează pe o cultură, iar lumea culturii este nelimitată. Narațiunea sau citirea legendelor, miturilor și basmelor este un mod de a hrăni

sufletul și umanismul copilului. Înțelegerea lumii crește pe măsură ce copiii înțeleg tradițiile culturale timpurii, învață despre cultură și citesc o varietate de mituri, învață să aprecieze cultura și arta altor oameni. Acest lucru se datorează faptului că miturile implică fără îndoială pe scurt unele probleme pe care copilul le poate înțelege.

În plus, miturile implică un comportament moral al eroilor. Astfel, copiii pot afla că este inevitabil ca cineva să lupte împotriva dificultăților vieții și că acestea pot fi depășite. Literatura tradițională pentru copii include și personaje bune și rele. Personajele simple și bune îi permit copilului să se identifice cu binele și să respingă răul. Copilul simpatizează cu personajele care merită, „participă” la luptele sale, învățând că, deși poate întâmpina dificultăți sau poate fi respins de cineva, el / ea va fi ajutat și ghidat atunci când este nevoie. Literatura tradițională pentru copii, în special poveștile, care se dezvoltă rapid și includ un complot dramatic și o identificare ușoară cu caracterul bun, aparține tipului de literatură care „vorbește” mai mult ascultătorilor sau cititorilor și oferă plăcere. Ei cred că mediul eroilor / eroinelor acestei literaturi este similar cu propriul mediu. Poveștile constau în adevăruri universale și reflectă valorile perioadelor de timp și ale societăților din care sunt derivate. Multe dintre acestea au încă o valoare semnificativă, chiar și în zilele noastre. Personajele, acțiunile și recompensa lor duc la dezvoltarea problemelor morale. Binele învinge răul, dreptatea triumfă, ne-arogantul are noroc în dragoste, inteligența învinge forța fizică, în timp ce bunătatea, sânguința și munca grea duc la recompensă. Fără necesitatea neapărată a redării unei lecții morale sau a unei interpretări, copilul descoperă în mod intuitiv semnificațiile ascunse ale poveștii, care sunt importante pentru el la un moment dat, în funcție de stadiul psiho- dezvoltării emoționale. Într-un mod aproape magic, îndrăznim să spunem, basmele identifică procesele de maturare în dezvoltarea individuală a fiecărui copil și oferă un teren fertil care permite conectarea cu mediul facilitator al copilului. Deoarece poveștile se ocupă de probleme cheie și experiențe emoționale din copilărie, ele stimulează cu ușurință mecanismele de proiecție și identificare. să distreze ascultătorii și să le ducă pe ținuturile întunecate. Basmul sau povestea este o narațiune complet imaginară, al cărei obiectiv cheie este să satisfacă și să distreze. Lumea sa este complet fictivă, îi lipsește plauzibilul și nu se aplică nici legile naturale, nici determinismul uman. Când eroul este în pericol, el / ea este salvat de intervenția puterilor supranaturale: scenografia simbolică găsită în basme nu este descrisă în detaliu, deoarece nu este nevoie de o descriere detaliată, dacă, de exemplu, cineva știe imediat că ceva se va întâmpla în pădurea magică. Spațiul și timpul trecut sunt conturate în curând, spațiul indicând o scenă naturală și timpul, un trecut îndepărtat și evaziv. După descrierea peisajului, eroii sunt identificați imediat și conflictele se dezvoltă foarte repede. Conflictele și acțiunile abundă în povești. Natura tradiției orale le oferă o caracteristică imperativă — îndeamnă ascultătorul, copilul, să asculte, în timp ce eroii sunt transferați rapid în acțiune și acest lucru este prezent din primele rânduri ale unei povești sau basm. Conflictele dintre personajele care reprezintă binele și cele care reprezintă răul sunt total clasice în basme. Poveștile constau în adevăruri universale și reflectă valorile perioadelor de timp și ale societăților din care sunt derivate. Multe dintre acestea au încă o valoare semnificativă, chiar și în zilele noastre. Personajele, acțiunile și recompensa lor duc la dezvoltarea problemelor morale. Binele învinge răul, dreptatea triumfă, ne-arogantul are noroc în dragoste, inteligența învinge forța fizică, în timp ce bunătatea, sânguința și munca grea duc la recompensă. Fără necesitatea neapărată a redării

unei lecții morale sau a unei interpretări, copilul descoperă în mod intuitiv semnificațiile ascunse ale poveștii, care sunt importante pentru el la un moment dat, în funcție de stadiul psiho- dezvoltării emoționale. Într-un mod aproape magic, îndrăznim să spunem, basmele identifică procesele de maturare în dezvoltarea individuală a fiecărui copil și oferă un teren fertil care permite conectarea cu mediul facilitator al copilului. Deoarece poveștile se ocupă de probleme cheie și experiențe emoționale din copilărie, ele stimulează cu ușurință mecanismele de proiecție și identificare.

Rezumând, am spune că povestea este cea mai importantă formă prin care copilul învață să-și citească mintea cu limbajul imaginilor-simboluri, care este singurul limbaj care permite înțelegerea înainte de atingerea maturității mentale. Poveștile au un rol complex în formarea copiilor ca viitori adulți, atât emoțională cât și la nivel de interacțiune socială cu mediul. Ele stabilesc valori morale după care viitorul adult se va ghida și trag o linie clară între bine și rău, adevăr și minciună și felul în care acești termeni sunt definiți de fiecare mai târziu.

Bibliografie:

1. M. McDowell (2013). "Fiction for children and adult: Some essential differences,"
2. Children' s Literature in Education.
3. R. Lukens (2015). A Critical Handbook of Children's Literature, HarperCollins College Publishers, New York.
4. Journal of Advances and Scholarly Researches in Allied Education [JASRAEI (Vol:15/
5. Issue: 12) DOI: 10.29070/JAS

Copilul și poveștile fantastice

Prof. Neagu Ioana Mădălina

Școala Profesională Specială "Ion Teodorescu" Slobozia

Fantasticul este o categorie estetică dată destul de recentă. În literatura cultă abia scriitorii romantici sunt aceia care cultivă cu consecvență, la modul pragmatic, lumile, personajele și întâmplările fantastice. Cultul pentru fantastic ține în acest caz de un program estetic de factură anticlasicistă, orientată spre toate formele de libertate a spiritului și spre eliberarea imaginației creatoare de limitele ei raționale și logice. Tema lumilor fantastice este însă o temă cu o adâncă și bogată tradiție. Ea apare în mituri, basme, povești, legende, balade, epopei, poeme eroice, povestiri, nuvele. Romanul însuși, care este o creație a lumii moderne, face din spațiul lumilor fantastice un spațiu frecventat cu asiduitate. Dar fantasticul este prezent și în poezie, teatru, film, artele vizuale.

El este rezultatul unei rafinări a anticei distincții dintre mimesis și phantasia, el este un produs al fanteziei care, la rândul ei, exprimă nevoia omului de a se desprinde de condiționările lumii exterioare, pentru a se concentra asupra fantasmelor, viziunilor, obsesiilor de natură interioară. În acest sens, este fantastic tot ceea ce nu are legătură directă cu realitatea, ci cu visul, halucinația, reveria, iluzia, utopia, misterul, straniul. Fantasticul sfidează cauzalitatea, cronologia, contingentele vieții, judecata rațională și pretențiile științelor. El se învecinează cu magia, sacrul și miticul. Repudiază verosimilul și verdictul, cultivă ruptura planurilor existenței, tolerează ceea ce este inexplicabil și refuză explicația. Lumea fantastică este o lume cu propria ei organizare, cu propriile ei condiții de existență, cu propria ei logică. Odată acceptat, fantasticul poate deveni un spațiu al unui alt tip de normalitate. El este antilogic, nu și alogic, pentru că alogicul aparține deja absurdului.

George Călinescu considera că specificul literaturii pentru copii este viziunea despre vârstă: „Totuși fondul etern va fi înfățișat copiilor într-o viziune specială, cum e, de pildă, aceea a basmului. Dar basmul interesează și pe omul matur”. (George Călinescu, *Croniclele optimistului*, 1964). Discutând despre literatura pentru copii, unii consideră că e doar literatură care educă, dar criticul literar Nicolae Manolescu face precizări în acest sens: „ceea ce face caracterul specific al literaturii pentru copii nu trebuie identificat cu caracterul educativ al foarte multor texte literare (oricare poate fi speculat în multe texte). Literatura pentru copii nu acoperă sfera educației lor.” (Nicolae Manolescu, *Literatura pentru copii*, în *România literară*, nr. 25/1997, p. 1). În același articol, Nicolae Manolescu descoperă o trăsătură importantă a textului literar pentru copii, umorul, fiind cunoscut faptul că mulți copii receptează pozitiv umorul și sunt atrași de el, textele literare cu umor sunt citite cu plăcere. În acest sens, George Călinescu spunea: „Copilul se naște curios de lume și nerăbdător de a se orienta în ea.

Literatura care îi satisface această pornire îl încântă". Tot sub aspect formativ apreciem că literatura dezvoltă, fixează și nuanțează vocabularul copiilor, din textele literare copiii rețin cuvinte noi și observă variante de forme și folosire a lor. Pe de altă parte, în textele literare „copilul descoperă modele de viață pe care ar dori să le urmeze, se identifică de multe ori cu personajele, îndeosebi cu cele pozitive. Și sub raport estetic, textele literare autentice influențează dezvoltarea copiilor, formarea lor pentru a aprecia frumosul din literatură. Îndrumarea lecturii este o sarcină nobilă pentru profesor, deci trebuie realizată cu noblețe. Dacă avem o oarecare vechime în învățământ, ne putem da seama că elevii se deosebesc de la o generație la alta cel puțin sub raportul lecturii. În primul rând este necesar să studiem cu atenție elevii și să observăm ce texte îi atrag, ce le stârnește interesul, ca să putem să le recomandăm pe cele mai potrivite. Din studiile făcute de noi reiese că unii elevi, de exemplu, din clasele mari și mai ales băieți, nu mai doresc basme cu Făt-Frumos, zmei, pitici etc., ci vor ceva asemănător, dar mai aproape de zilele noastre, adică povestiri științifico- fantastice, fetele sunt atrase de anumite texte lirice etc.

De aici reținem că îndrumarea lecturii trebuie să se realizeze în relație cu interesul și gustul elevilor și cu nevoia lor de formare și educare. De asemenea, profesorul are datoria să-i trezească elevului interesul pentru cititul cărților, dar să-i și mențină acest interes. Îndrumarea constă și în formarea deprinderilor de lucru cu textul literar și de înțelegere și valorificare a conținutului acestuia. În recomandarea textelor, profesorul mai are în vedere puterea de înțelegere a elevului, capacitatea lui de asimilare, în funcție de care recomandă, sau nu, anumite texte cu acțiuni complicată sau simplă, de întindere mai mare sau mai mică. Lectura suplimentară a elevilor se regăsește în planificările calendaristice. Profesorul reține, din totalul de ore al disciplinei la fiecare clasă, un număr de ore care le va folosi pentru îndrumarea lecturii. În aceste ore de lectură se va verifica ce au citit elevii și li se va trezi interesul pentru aceste texte pe care urmează să le citească. Pentru ca lectura literară să-și îndeplinească funcția desfășoară exerciții de valorificare a conținuturilor textelor. îndeplinesc diverse roluri în situații de comunicare, pornind sa formativ-educativă, se În aceste exerciții, elevii de la ideile date de text, urmărindu-se atât îndeplinirea rolului (emițător, receptor, autor de mesaj), cât și formarea deprinderilor de exprimare, îmbogățirea, fixarea și nuanțarea vocabularului, formarea priceperilor de a dezvolta o idee și de a o susține cu argumente clare și sigure.

BIBLIOGRAFIE:

1. Mari teme literare-coordonatori Florin Sindrilaru, Ramona Jugureanu, Gheorghe Crăciun; editura Paralela 45; seria Lyceum; Pitești; 2002
2. Literatura româna pentru liceu-Mona Cotofan, Mihaela Dobos; editura Polirom; Iași; 2002
3. Dicționar de simboluri-Jean Chevalier, Alain Gheerbrant; editura Artemis; București; 1994
4. Concepte operaționale-Elena Boboc; editura Petrodava; Iași; 2002
5. Literatura româna în analize și sinteze-Emil Alexandrescu; editura Timpul; Iași; 2000

Decodarea simbolurilor din „Moara lui Călifar” din perspectiva elevilor

Prof. Grădinaru Nicoleta

Școala Gimnazială „Nicolae Tonitza” Constanța

Termenul „fantastic” semnifică în literatură și în alte arte un anumit gen de opere în care într-un cadru verosimil se produc evenimente ce nu se suprapun logicii obișnuite. Atât cititorul, cât și personajele au dubii deoarece ezită între a da evenimentelor o explicație logică.

Ațiunea se desfășoară într-o lume similar cu a noastră, dar în care apar în mod surprinzător fenomene imposibil de explicat, evenimentele fiind ancorate în realitate cu o atmosferă stranie care provoacă neliniște. Spațiile desfășurării acțiunii sunt nefaste- case abandonate, cimitire, locuri izolate, păduri etc. Finalul este ambiguu de cele mai multe ori tragic.

Cele mai multe scrieri fantastice se caracterizează prin prezența diavolului care încearcă să îi ispitească pe oameni, oferindu-le bogăție, dragoste, nemurire, statut social. Întotdeauna există lupta între bine și rău, iar diavolul triumfă. Cea importantă dintre caracteristicile acestor tipuri de scrieri o constituie împletirea epicului cu filosofia, uneori o idee filosofică fiind pretextul pentru evoluția faptelor narate.

Întâmplările povestite au o anumită doză de ireal, de incredibil, de miraculos, fiind străbătute de anumite motive: visul, ieșirea din timp, reîncarnarea etc.

Autorul încearcă să dea o explicație realistă fiecărei secvențe, astfel încât fantasticul nu este înspăimântătoare, ci se menține în limitele viziunii populare. Moara lui Călifar este o operă literară fantastică, iar în astfel de opere întâlnim des cuvinte care simbolizează alte aspecte. Relația dintre personaje este construită pe tema pactului faustic, Stoicea victima propriilor sentimente-dorința de se îmbogăți prin orice mijloace oculte-vrăjitoria.

În această operă literară am identificat trei astfel de simboluri, pe care voi explica:

PĂDUREA – deși este folosit acest cuvânt cu sensul lui propriu, consider că pădurea este de fapt calea foarte grea și greu de parcurs de către Stoicea, în pactul său cu diavolul. Se menționează că pădurea nu avea poteci și era plină de mărăcini, ceea ce arată de fapt cât de greu îi este lui Călifar să treacă din lumea în cea fantastică. În text, spațiul nepopulat, greu accesibil este reprezentat de cealaltă margine a pădurilor și lipsa drumurilor. „Prin pădure nu erau poteci...” „Spațiu al tenebrelor” , „pământ pietros, scorburos și plin de mărăcini”.

Aceste două spații sunt componente ale pădurii străvechi „se ținea minte în bătrânii satului”. Încă de la începutul textului ni se prezintă că drumul prin pădure până la Moara lui Călifar este greu accesibil fapt ce evidențiază rolul pădurii de a face legătura dintre lumea reală și fantastică: „Prin pădure nu erau poteci, Stoicea, a mergea de-a-ntregul”. Pe unde agurizarii înfrățeau prea strâns și încurcau”

IAZUL — un loc limpede în pădurea plină cu măcăciuni, asemenea pădurii, face tranziția între lumea reală și cea visului, întrucât după ce s-a spălat pe față, realizează că este un vis întârziat, este obiectiv principal al „Morii lui Călifar”, cât își aruncase un pumn din apa fermecată, diavolul îl purta în șa, pe întinsul unui veac de om”.

MOARA DE APĂ - Moara de apă, din punctul meu de vedere, reprezintă trecerea timpului, în același fel. Totodată, prin distrugerea boabelor de grâu, se poate face o legătură cu distrugerea sufletului lui Stoicea în urma pactului său diavolul. Lângă această moară se află și iazul, care îl transpune pe Stoicea într-o lume a visului citatul „Și zilele lui Stoicea treceau voioase”, acțiunea petrecându-se în iluzia lui Stoicea, arată rolul de ciclicitate al morii, trecerea timpului. Moara poate fi asociată cu o fabrică satanică de unde reiese că zdrobirea grăunțelor este reprezentată de măcinare ființei umane.

Evenimentele și simbolurile care sunt cele ce nu pot înțelese decât apelând la legile lumii reale sunt cele care fac legătura cu visul personajului, deoarece și cititorul evită în explicații: fie i s-a oferit o altă viață fericită pe care a întrerupt-o brusc, fie a avut un moment de amăgire a ceea ce a trăit.

BIBLIOGRAFIE:

- Limba și literatura română, clasa a VII-a, Ed. Art Klett, 2019;
- Jean Chevalier, Alin Gheerbrant, Dicționar de simboluri, Ed. Polirom, 2019;
- Marina Cap-Bun-Între absurd și fantastic, Ed. Paralele 45, 2001.